

A — Pirmosios instancijos teismo veikla 2007 m.

Parengė Pirmosios instancijos teismo pirmininkas Marc Jaeger

2007 metai Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismui buvo pokyčių ir pereinamieji metai. Bulgarijos Respublikai ir Rumunijai įstojus į Europos Sąjungą metų pradžioje pradėjo eiti pareigas du nauji nariai T. Tchipev ir V. Ciucă. 2007 m. rugsėjo mėn. baigusį eiti pareigas Pirmosios instancijos teismo pirmininką B. Vesterdorf, kuris buvo Pirmosios instancijos teismo narys nuo pat jo įsteigimo 1989 m. ir beveik dešimt metų – pirmininkas, pakeitė S. Frimodt Nielsen. Tuo pačiu metu teisėją R. García-Valdecasas y Fernández, kuris taip pat buvo teismo narys nuo jo įsteigimo, bei teisėjus J. Pirrung ir H. Legal, kurių kadencijos baigėsi, pakeitė S. Soldevila Fragoso, A. Dittrich ir L. Truchot. Galiausiai tokios sudėties Pirmosios instancijos teismas išrinko naują pirmininką M. Jaeger.

Be to, Pirmosios instancijos teismas priėmė pirmuosius sprendimus kaip teismas, kompetentingas nagrinėti apeliacinius skundus dėl teisėjų kolegijų, kurios buvo įsteigtos pagal Nicos sutartimi įtvirtintus EB 220 straipsnio antrąją pastraipą ir EB 225a straipsnį, sprendimų. Taigi, nepaisant pavadinimo, Pirmosios instancijos teismas yra kompetentingas nagrinėti dėl Europos Sąjungos tarnautojų teismo sprendimų pateiktus apeliacinius skundus pagal Teisingumo Teismo statuto I priedo 9–13 straipsniuose numatytą tvarką. Šiuo metu šie nauji ginčai buvo paskirti *ad hoc* kolegijai, t. y. apeliacinių skundų kolegijai, kurią sudaro Pirmosios instancijos teismo pirmininkas ir rotacijos tvarka keturi kolegijų pirmininkai.

Praėję metai įsimintini dėl dviejų Pirmosios instancijos teismo didžiosios kolegijos priimtų sprendimų bylose *Microsoft prieš Komisiją*¹ ir *API prieš Komisiją*². Nagrinėdami šias bylas, ypač pirmąją, trylika šios sudėties teismo narių turėjo vertinti sudėtingas ir opias ekonomines bei teisines problemas.

Statistiniu atžvilgiu aptariamais metais buvo gautos 522 bylos, o tai, palyginti su 2006 m. (432 bylos), parodo reikšmingą augimą. Tačiau išnagrinėtų bylų skaičius sumažėjo (397 bylos, palyginti su 436 bylomis 2006 m.). Vis dėlto reikia pažymėti, kad padidėjo sprendimu užbaigtų bylų skaičius (247 bylos, palyginti su 227 bylomis 2006 m.) bei baigtų nagrinėti prašymų taikyti laikinąsias apsaugos priemonės skaičius (41 byla, palyginti su 24 bylomis 2006 m.). Išnagrinėtų bylų sumažėjo ne tik dėl to, kad reikšmingi ištekliai buvo sutelkti bylai *Microsoft prieš Komisiją* nagrinėti ir kad, kitaip nei ankstesniais metais, nebuvo didelių tapačių arba susijusių bylų grupių, bet ir dėl to, kad apskritai Pirmosios instancijos teismui pateikti ieškiniai nepaliaujamai tampa vis sudėtingesni ir įvairesni. Vis dėlto, kadangi nėra pusiausvyros tarp gautų bylų ir išnagrinėtų bylų, išaugo nagrinėjamų bylų skaičius, o tai sukėlė procedūrų trukmės ilgėjimo riziką.

Suvokdamas šią padėtį, Pirmosios instancijos teismas pradėjo išsamiai svarstyti savo veiklos vykdymą ir darbo metodus tam, kad pagerintų veiksmingumą. Tokiomis aplinkybėmis jis jau nusprendė pakeisti Pirmosios instancijos teismo darbo organizavimą,

¹ 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-201/04](#).

² 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-36/04](#).

visų pirma siekdamas geriau pasinaudoti narių pagausėjimu. Taigi nuo 2007 m. rugsėjo 25 d. Pirmosios instancijos teismą sudaro aštuonios kolegijos, kuriose posėdžiauja trys teisėjai arba, kai tai pateisina bylos svarba, penki teisėjai (išplėstinė sudėtis).

Toliau apibūdinant Pirmosios instancijos teismo teisminę veiklą siekiama pateikti turtingos teismo praktikos ir sudėtingų klausimų, kuriuos jis turėjo išspręsti, apžvalgą, kuri yra neišvengiamai atrankinio pobūdžio.

I. Ginčai dėl teisės aktų teisėtumo

Pagal EB 230 ir 232 straipsnius pareikštų ieškinių priimtinumai

1. Teisės aktai, dėl kurių gali būti pareikštas ieškinys

Teisės aktai, dėl kurių gali būti pareikštas ieškinys dėl panaikinimo, EB 230 straipsnio prasme yra priemonės, sukeliančios privalomų teisinių pasekmių, galinčių paveikti ieškovo interesus, reikšmingai keisdamos jo teisinę padėtį³.

Sprendime *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals prieš Komisiją*⁴ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad kai įmonė, protestuodama dėl dokumento konfiskavimo, prašo užtikrinti advokatų ir klientų bendravimo konfidencialumą, Komisijos sprendimas, kuriuo šis prašymas atmetamas, šiai įmonei sukelia teisinių pasekmių ir todėl yra ginčytinas aktas. Iš tiesų šiuo sprendimu atitinkamai įmonei atsisakoma suteikti Bendrijos teisėje numatytą apsaugą, jis yra galutinis ir nepriklauso nuo tyrimą baigiančio sprendimo, kuriuo galėtų būti pripažintas konkurencijos normų pažeidimas. Be to, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog kai nepriimdama formalaus sprendimo Komisija konfiskuoja dokumentą, kuris, atitinkamos įmonės nuomone, yra konfidencialus, šis konkretus veiksmas neišvengiamai reiškia numanomą sprendimą, dėl kurio turi būti galima pareikšti ieškinį dėl panaikinimo.

Tačiau nutartimi *Vodafone España ir Vodafone Group prieš Komisiją*⁵ Pirmosios instancijos teismas atmetė kaip nepriimtina ieškinį, pareikštą dėl laiško su pastabomis, kurį pagal Direktyvos 2002/21⁶ 7 straipsnio 3 dalį Komisija siuntė Ispanijos reguliavimo institucijai po to, kai ši pranešė apie planuojamas priemones, susijusias su Ispanijos judriojo ryšio rinkoje kolektyvinę dominuojančią padėtį užimančiomis įmonėmis. Pirmosios instancijos teismas visiškai atsisakė pagal analogiją taikyti valstybės pagalbos ir koncentracijų kontrolės srityje taikomas procedūras. Jis nusprendė, kad minėtas laiškas susijęs ne su leidimų išdavimo sistema, bet su konsultavimo procedūra, nes tai, jog Komisija nepradėjo išsamaus

³ 1981 m. lapkričio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimas *IBM prieš Komisiją*, 60/81, Rink. p. 2639.

⁴ 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-125/03 ir T-253/03.

⁵ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, T-109/06.

⁶ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, p. 33).

atitinkamos priemonės nagrinėjimo etapo, negali būti prilyginama planuojamos priemonės, apie kurią buvo pranešta, patvirtinimui.

Byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Nyderlandai prieš Komisiją*⁷, Nyderlandų vyriausybė, remdamasi EB 95 straipsnio 4 dalimi, paprašė Komisijos pateikti savo poziciją dėl vienos direktyvos taikymo srities apimties. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad valstybė narė negali remtis EB 95 straipsnio 4 dalimi prašydama Komisijos priimti sprendimą dėl Bendrijos direktyva atlikto derinimo apimties ir (arba) dėl nacionalinės teisės aktų atitikties šiai direktyvai. Kadangi pagal šią nuostatą sprendimą pranešti, siekiant išimtinę tvarka gauti leidimą, turi priimti tik suinteresuotoji valstybė narė ir kadangi nė viena direktyvos nuostata nesuteikia Komisijai kompetencijos nuspręsti dėl jos aiškinimo, šios institucijos pozicija dėl nagrinėjamos priemonės derinimo apimties tėra tik nuomonė, kuri neįpareigoja kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų ir dėl kurios negalima pareikšti ieškinio.

Nutartyje *Commune de Champagne ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją*⁸ Pirmosios instancijos teismas nepriimtinu pripažino ieškinį, kuriuo Šveicarijos fiziniai ir juridiniai asmenys prašė panaikinti Tarybos sprendimą, patvirtinantį Europos Bendrijos ir Šveicarijos konfederacijos tarptautinį susitarimą dėl prekybos žemės ūkio produktais. Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad vienašalis Bendrijos aktas negali sukurti teisių ir pareigų už EB 299 straipsnyje apibrėžtos Bendrijos teritorijos ribų. Šveicarijos teritorijoje tik tarptautinis susitarimas, dėl kurio negalima pareikšti ieškinio, gali sukelti teisinių pasekmių pagal šios valstybės teisės sistemoje galiojančias taisykles ir jį ratifikavus pagal tam taikomą procedūrą. Taigi ginčijamas sprendimas Šveicarijos teritorijoje neturi jokių teisinių pasekmių ir todėl šioje teritorijoje negali pakeisti ieškovų teisinės padėties.

Galiausiai byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Italija prieš Komisiją*⁹, Italijos Respublika prašė panaikinti Komisijos raštą, kuriame kaip tam tikrų jos pateiktų prašymų sumokėti iš Bendrijos struktūrinių fondų patenkinimo sąlyga buvo nustatytas reikalavimas iš anksto pateikti tam tikrą informaciją. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog Italijos Respublikos teiginiu, kad nagrinėjamu raštu ji nubausta dėl to, kad prašomos sumos nebuvo sumokėtos, kol nebuvo gauta minėta informacija, iš esmės buvo pranešama apie užsitęsusį Komisijos neveikimą. Taigi, jei šis neveikimas būtų buvęs neteisėtas, nes prieštaravo struktūrinius fondus reglamentuojančioms nuostatoms, Italijos Respublika jį ginčydama būtų turėjusi pateikti ne ieškinį dėl panaikinimo, bet ieškinį dėl neveikimo pagal EB 230 straipsnį.

2. Teisė pareikšti ieškinį. Konkreti sąsaja

Pagal nusistovėjusią teismo praktiką kiti fiziniai ir juridiniai asmenys nei tie, kuriems skiriamas sprendimas, gali teigti, jog šis sprendimas yra su jais konkrečiai susijęs tik tokiu atveju, jeigu jis jiems taikomas dėl tam tikrų būdingų savybių arba dėl tam tikros faktinės

⁷ 2007 m. lapkričio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-234/04](#).

⁸ 2007 m. liepos 3 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-212/02](#).

⁹ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-308/05](#).

situacijos, kuri juos išskiria iš kitų asmenų, ir todėl juos individualizuoja taip pat kaip ir sprendimo adresatą¹⁰.

Nutartyje *Galileo Lebensmittel prieš Komisiją*¹¹ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog tam, kad būtų pripažinta ieškovo teisė pareikšti ieškinį, jis turi ne tik priklausyti ribotai grupei, bet šios grupės atžvilgiu Komisija turi taikyti specifinę apsaugą. Konkrečiau kalbant, lemiamą aplinkybę nustatant asmenis, su kuriais visuotinai taikomas aktas yra konkrečiai susijęs, yra specifinė pagal Bendrijos teisę jiems taikoma apsauga.

Byla *Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia prieš Komisiją*¹², kurioje ieškovė prašė panaikinti reglamento nuostatą, apribojančią teisę naudoti pavadinimą „Tocai friulano“, Pirmosios instancijos teismui suteikė galimybę paaiškinti, kokiomis aplinkybėmis ieškovas savo teisę pareikšti ieškinį gali grįsti Teisingumo Teismo sprendime *Codorníu prieš Tarybą*¹³ nustatytais principais. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šioje byloje ieškovei, kitaip nei įmonei *Codorníu*, visuotinai taikomas aktas nedarė kliūčių naudotis intelektinės nuosavybės teise, kurią ji buvo įregistravusi ir tradiciniu būdu ilgą laiką naudojo prieš priimant minėtą aktą. Iš tiesų pavadinimas „Tocai friulano“ nėra geografinė nuoroda, kuri, kaip tokia, būtų priskirtina intelektinės nuosavybės teisėms ir šiuo pagrindu saugoma.

Pirmosios instancijos teismas taip pat nurodė, kad bendrojo intereso, kurį regionas, kaip savo teritorijoje ekonominiais ir socialiniais klausimais kompetentingas subjektas, gali turėti siekdamas palankių savo ekonominei gerovei rezultatų, nepakanka, kad jį būtų galima laikyti konkrečiai susijusiu. Be to, teisės aktų leidybos ir reglamentacinio pobūdžio prerogatyvos, kurių gali turėti kitas nei valstybė valstybės narės viešosios teisės reglamentuojamas juridinis asmuo, jam nesuteikia konkretaus suinteresuotumo siekti jo kompetencijos apimčiai poveikio neturinčios Bendrijos nuostatos panaikinimo, nes šias prerogatyvas turintis asmuo iš principo įgyvendina ne savo paties interesais.

Galiausiai byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Alrosa prieš Komisiją*¹⁴, ieškovė prašė panaikinti sprendimą, kuriuo Komisija pripažino, kad , yra privalomi dominuojančią padėtį užimančios įmonės *De Beers* prisiimti įsipareigojimai apriboti, o vėliau liautis iš ieškovės pirkti neapdorotus deimantus. Savo iniciatyva nagrinėdamas klausimą dėl ieškinio priimtumo, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šis sprendimas yra konkrečiai susijęs su ieškove, nes jis buvo priimtas procedūros, kurioje ieškovė ryžtingai dalyvavo, pabaigoje, juo siekiama baigti komercinius santykius, kurie ilgą laiką pastarąją siejo su *De Beers*, ir jis gali reikšmingai paveikti jos konkurencinę padėtį neapdorotų deimantų tiekimo ir gamybos rinkoje.

¹⁰ 1963 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Plaumann prieš Komisiją*, 25/62, Rink. p. 199, 223.

¹¹ 2007 m. rugpjūčio 28 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, T-46/06 (pateiktas apeliacinis skundas, C-483/07 P).

¹² 2007 m. kovo 12 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia prieš Komisiją*, T-417/04.

¹³ 1994 m. gegužės 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas, C-309/89, Rink. p. I-1853.

¹⁴ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-170/06.

3. Suinteresuotumas pareikšti ieškinį

Byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse prieš Komisiją*¹⁵, ieškovė ginčijo bylas nagrinėjančio Komisijos pareigūno sprendimą atmesti jos prašymą užtikrinti tam tikrų Komisijos sprendimo (toliau – sprendimas dėl peroksidų) dalių, kuriose nurodyta, kokį vaidmenį ieškovė atliko karteliuose dėl kai kurių organinių peroksidų rinkų, konfidencialumą. Tačiau, kadangi baigėsi terminas ieškovei nubausti, Komisija sprendimo dėl peroksidų rezoliucinėje dalyje nepatvirtino šios įmonės dalyvavimo pažeidime. Pirmosios instancijos teismas atmetė Komisijos pateiktą prieštaravimą, kad ieškovė, neginčijusi sprendimo dėl peroksidų, neturi suinteresuotumo pareikšti ieškinio dėl bylas nagrinėjančio pareigūno sprendimo. Atvirkščiai, jis nusprendė, kad panaikinus šį sprendimą ieškovei gali būti suteikta naudos dėl to, kad Komisija turėtų atsižvelgti į teisėtą ieškovės interesą, jog nagrinėjama informacija nebūtų pavišinta. Beje, vien aplinkybė, kad ši informacija jau buvo paskelbta, nepanaikina ieškovės suinteresuotumo pareikšti ieškinį, nes tęstinis viešinimas Komisijos interneto svetainėje nepalaujamai kenkia ieškovės reputacijai, o tai laikytina esamu ir aktualiu interesu.

Byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Ufex ir kt. prieš Komisiją*¹⁶, ieškovės ginčijo Komisijos sprendimą, kuriuo buvo atmestas jų skundas. Jų suinteresuotumas pareikšti ieškinį buvo ginčijamas todėl, kad, Komisijos pusėje įstojusių į bylą šalių nuomone, net panaikinus ginčijamą aktą Komisija nebūtų galėjusi konstatuoti pažeidimo, apie kurį buvo pranešta, nes pernelyg ilga visos administracinės procedūros trukmė būtų pažeidusi minėtų šalių teisę į gynybą. Šiuo klausimu Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovo, pareiškusio ieškinį dėl Komisijos sprendimo atmesti skundą, pateiktą siekiant pranešti apie elgesį, kuris gali būti piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, panaikinimo, suinteresuotumas pareikšti ieškinį gali būti paneigtas tik išimtinėmis aplinkybėmis, būtent jei gali būti neabejojant nustatyta, kad Komisija nebūtų galėjusi priimti sprendimo, konstatuojančio aptariamai dominuojančią padėtį užimančiai įmonei priskirtiną pažeidimą.

4. Priimtinumas valstybės pagalbos srityje

a) Suinteresuotojo asmens sąvoka

2007 m. priimti keli sprendimai Pirmosios instancijos teismui leido patikslinti, kaip turi būti taikoma teismo praktika¹⁷, pagal kurią suinteresuotoji šalis EB 88 straipsnio 2 dalies prasme, siekdama apginti savo procesines teises, turi teisę pareikšti ieškinį dėl sprendimo, priimto pirminio EB 88 straipsnio 3 dalyje nurodyto pagalbos tyrimo etapo pabaigoje.

¹⁵ 2007 m. spalio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-474/04](#).

¹⁶ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-60/05](#).

¹⁷ 2005 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija prieš Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum*, C-78/03 P, Rink. p. I-10737.

Nutartimi *SID prieš Komisiją*¹⁸ Pirmosios instancijos teismas atsisakė pripažinti suinteresuotosios šalies statusą jūrininkų profesinei sąjungai, pateikusiai skundą dėl tam tikrų mokestinių priemonių, taikomų Danijos tarptautiniame registre užregistruotuose laivuose dirbantiems jūrininkams. Iš tiesų nei jūrininkų profesinė sąjunga, nei jos nariai nebuvo asmenų, kuriems taikytos aptariamios priemonės, konkurentai. Nors pagalbą gavusios įmonės darbuotojams atstovaujančios įstaigos, kaip suinteresuotieji asmenys, gali pateikti Komisijai savo pastabas dėl socialinio pobūdžio pagrindų, vis dėlto šioje byloje galimi socialiniai aspektai susiję ne su ginčijamomis mokestinėmis priemonėmis, kurias vienintelės Komisija nagrinėjo, siekdama įvertinti jų suderinamumą su bendrąja rinka, bet su minėto registro įvedimu. Taigi su šiuo registru susiję socialiniai aspektai turėjo tik netiesioginį ryšį su ginčijamu sprendimu.

Sprendime *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie prieš Komisiją*¹⁹ Pirmosios instancijos teismas, konstatavęs, kad ieškovės nariai yra suinteresuotosios šalys, galinčios pareikšti ieškinį, kad apgintų savo procesines teises, ir kad ieškovė veiksmingai pateikė pagrindą, susijusį su tuo, jog Komisija turėjo pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą formalią tyrimo procedūrą, nes ji patyrė rimtų sunkumų vertindama pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka, pripažino ieškinį priimtiniu ir pridūrė, kad nors pateikti papildomi su bylos esme susiję pagrindai kaip tokie yra nepriimtini, vis dėlto reikia išnagrinėti nurodytus argumentus, siekiant įvertinti, ar Komisija iš tiesų patyrė rimtų sunkumų.

Tas pats probleminis klausimas buvo svarstomas nagrinėjant pagal EB 232 straipsnį pareiktą ieškinį dėl neveikimo byloje *Asklepios Kliniken*²⁰, kurioje Vokietijos bendrovė, kuri specializuojasi privačių ligoninių administravimo srityje, pareiškė ieškinį prašydama pripažinti, kad Komisija neteisėtai nepateikė savo pozicijos dėl skundo, kuriuo pranešama, jog Vokietijos valdžios institucijos viešajam sektoriui priklausančioms ligoninėms tariamai suteikė valstybės pagalbą. Pirmosios instancijos teismas priminė, kad EB 230 ir 232 straipsniai yra vienos ir tos pačios teisinės priemonės išraiška. Todėl kaip EB 230 straipsnio ketvirtoji pastraipa leidžia privatiems asmenims pareikšti ieškinį dėl tiesiogiai ir konkrečiai su jais susijusio Bendrijos akto panaikinimo, EB 232 straipsnio trečioji pastraipa jiems taip pat suteikia teisę pareikšti ieškinį dėl neveikimo institucijai, nepriėmusiai teisės akto, kuris būtų su jais taip susijęs²¹.

¹⁸ 2007 m. balandžio 23 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-30/03](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-319/07 P).

¹⁹ 2007 m. rugsėjo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-375/03](#).

²⁰ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Asklepios Kliniken prieš Komisiją*, [T-167/04](#).

²¹ 1970 m. lapkričio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Chevalley prieš Komisiją*, 15/70, Rink. p. 975, ir 2006 m. gegužės 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Air One prieš Komisiją*, T-395/04, Rink. p. II-1343.

b) Pagalbos schemas

Byloje *Salvat père & fils ir kt. prieš Komisiją*²² Komisija priėmė sprendimą, kuriuo tam tikros priemonės, kurių Prancūzijos valdžios institucijos ėmėsi siekdamos finansuoti sektorinės pagalbos schemą, skirtą žemesnės kokybės vyną gaminantiems vynuogių augintojams, kvalifikuojamos kaip su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba. Taigi ji nurodė Prancūzijos Respublikai iš gavėjų susigrąžinti šią neteisėtai sumokėtą pagalbą.

Remdamasis Teisingumo Teismo praktika, pagal kurią tikrasis individualios pagal bendrąją schemą suteiktos pagalbos, kurią Komisija sprendimu įpareigoja susigrąžinti, gavėjas yra konkrečiai susijęs su šiuo sprendimu²³, Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad aplinkybė, jog ginčijamame sprendime nėra įvardijamos nagrinėjama pagalbą gavusios įmonės, jis taikomas objektyviai apibrėžtiems atvejams bei sukelia teisinių pasekmių bendrai ir abstrakčiai nurodytų asmenų kategorijai, nelemia ieškinio nepriimtumo. Atvirkščiai, nurodęs, kad suteiktos sumos skiriasi atsižvelgiant į įmones ir todėl yra konkretinamos pagal kiekvienos jų požymius, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad viena ieškovių turi tikrosios individualios pagalbos, kuri buvo suteikta pagal nagrinėjamą sektorinės pagalbos schemą ir kurią Komisija įpareigojo susigrąžinti, gavėjos statusą. Todėl ši ginčijamo sprendimo dalis yra konkrečiai ir tiesiogiai susijusi su šia ieškove.

5. Ginčai dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų

2007 m. įsimintini dėl naujos ginčų rūšies, susijusios su privačių asmenų pareikštais ieškiniais dėl Komisijos priimtų ir valstybėms narėms adresuotų aktų, susijusių su Direktyvoje 2003/87²⁴ nustatyta šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistema. Šia direktyva buvo įdiegta leidimų sistema, siekiant skatinti tokios emisijos, kurios atžvilgiu turi būti taikomi leidimai, suteikiantys juos turinčiam operatoriui teisę išmesti tam tikrą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, o šie leidimai suteikiami pagal Komisijai pateiktus nacionalinius paskirstymo planus (toliau – NPP), mažinimą.

Nė vienas leidimus turinčių įmonių pareikštas ieškinys dėl Komisijos sprendimų nebuvo pripažintas priimtinu, ir tai buvo atlikta remiantis skirtingais pagrindais atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo rūšį.

²² 2007 m. rugsėjo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-136/05](#). Šiuo klausimu taip pat žr. 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Italie ir Brandt Italia prieš Komisiją*, [T-239/04](#) ir [T-323/04](#).

²³ 2000 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Italie ir Sardegna Lines prieš Komisiją*, C-15/98 ir C-105/99, Rink. p. I-8855.

²⁴ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, p. 32).

a) Sprendimai nepareikšti prieštaravimų dėl pateikto NPP

Atlikęs Direktyvos 2003/87 teksto, konteksto ir teleologinį aiškinimą, Pirmosios instancijos teismas nutartyje *EnBW Energie Baden-Württemberg prieš Komisiją*²⁵ nusprendė, kad minėta direktyva Komisijai suteikiama tik ribota teisė atmesti ir jai net leidžiama ja nepasinaudoti būtent todėl, kad per direktyvoje nustatytą terminą Komisijai nepateikus aiškių prieštaravimų, pateiktas NPP tampa galutinis ir valstybė narė gali jį įgyvendinti. Pirmosios instancijos teismas iš to padarė išvadą, kad kai sprendime aiškiai patvirtinami tam tikri NPP aspektai, jis negali būti laikomas net implicitiniu viso NPP leidimu, vadinasi, ieškovė neturi suinteresuotumo pareikšti ieškinio dėl kitų NPP aspektų²⁶.

Remdamasis panašiais argumentais, Pirmosios instancijos teismas nutartyje *US Steel Košice prieš Komisiją*²⁷ nusprendė, jog Komisijai priėmus sprendimą, kuriame neprieštaraujama dėl Slovakijos NPP, nebuvo suteiktas leidimas, sukuriantis teises, nes pagal pobūdį Slovakijos priemonėms tokio leidimo nereikėjo. Šiomis aplinkybėmis ginčijamas sprendimas nesukelia privalomų teisinių pasekmių, galinčių paveikti ieškovės interesus, ir todėl jis nėra aktas, dėl kurio galima pareikšti ieškinį.

Galiausiai nutartimi *Cemex UK Cement prieš Komisiją*²⁸ Pirmosios instancijos teismas dėl konkrečios sąsajos nebuvimo pripažino nepriimtiniu ieškinį, siekiantį panaikinti Komisijos sprendimą, kuriuo nebuvo prieštaraujama, kad ieškovei būtų suteiktas individualus leidimas pagal NPP, kuris, jos nuomone, buvo nepakankamas ir prieštaravo direktyvai, nes tik Jungtinė Karalystė buvo atsakinga už NPP vykdymą ir konkrečių leidimų paskirstymą individualiems įrenginiams.

b) Sprendimai dėl NPP nesuderinamumo

Nutartyje *Fels-Werke ir kt. prieš Komisiją*²⁹ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisijos sprendimas, galiojant ankstesniam NPP nustatytą naujiems įrenginiams palankią paskirstymo metodologiją pripažįstantis nesuderinama, nėra su ieškovėmis konkrečiai susijęs. Šis sprendimas iš tiesų paveikia ieškoves taip, kaip ir kitus toje pačioje padėtyje esančius įrenginių operatorius. Vien tai, kad pagal Vokietijos sistemą, susijusią su ankstesniu

²⁵ 2007 m. balandžio 30 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-387/04](#).

²⁶ Reikia pažymėti, kad tas pats Vokietijos NPP 2005–2007 m. laikotarpiui buvo nagrinėtas 2007 m. lapkričio 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Vokietija prieš Komisiją*, T-374/04. Šiuo sprendimu buvo panaikintas Komisijos sprendimas dėl teisės klaidos, nes ji su Direktyva 2003/87 nesuderinama pripažino NPP numatytą galimybę koreguoti *ex post*, leidžiančią Vokietijos valdžios institucijoms sumažinti konkrečiam įrenginiui paskirstytų leidimų skaičių ir atšauktus leidimus perkelti į rezervą, kai operatorius ankstesnę įrangą pakeičia nauja, kurios gamybos pajėgumai yra mažesni. Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad nė viena Direktyvos 2003/87 nuostata nedraudžia vėliau pakeisti individualiai skirtų leidimų skaičiaus, nes valstybė narė, kuri atlieka koregavimą sumažindama, turi didelę diskreciją.

²⁷ 2007 m. spalio 1 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-489/04](#).

²⁸ 2007 m. lapkričio 6 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-13/07](#).

²⁹ 2007 m. rugsėjo 11 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-28/07](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-503/07 P).

paskirstymo laikotarpiu, egzistuoja teisė, kuri potencialiai užginčijama sprendime, negali minėtos teisės turėtojo individualizuoti, nes pagal visuotinai taikomą ir abstrakčią normą ta pati teisė yra suteikiama daugeliui objektyviai nustatytų operatorių.

Bylos *US Steel Košice prieš Komisiją*³⁰ dalykas – Komisijos sprendimo, pripažįstančio tam tikrus Slovakijos NPP 2008–2012 m. laikotarpiui aspektus nesuderinamais su Direktyva 2003/87³¹ ir reikalaujančio sumažinti visą numatytų leidimų kiekį, panaikinimas. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad nei minėta direktyva, nei ginčijamu sprendimu nesiekama, kad visi leidimai individualiems įrenginiams būtų padalyti automatiškai, nustatant ieškovei ir kitus įrenginius eksploatuojantiems asmenims paskirstytų leidimų procentą. Taigi ginčijamas sprendimas nėra tiesiogiai susijęs su ieškove, nes jos individualių leidimų skaičių, vykdydama savo diskreciją, gali sumažinti Slovakijos vyriausybė, kuri neturi pareigos sumažinti ieškovės individualių leidimų skaičiaus, tik pareigą neviršyti visų paskirstytinų leidimų kiekio.

Galiausiai nutartyje *Drax Power ir kt. prieš Komisiją*³² Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisijos sprendimas atmesti Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės pasiūlymą pakeisti jos laikiną NPP, siekiant padidinti galutinį visą suteiktinų leidimų kiekį, ieškovės tiesiogiai nepaveikė.

Įmonėms taikomos konkurencijos teisės normos

1. Teismo praktikos įnašas į EB 81 straipsnio taikymo sritį

a) EB 81 straipsnio 3 dalies taikymas

Nagrinėdamas pagal Reglamentą Nr. 17³³ priimto sprendimo dėl išimties taikymo, nustatančio jos adresatui įpareigojimus, teisėtumo klausimą, Pirmosios instancijos teismas sprendime *Duales System Deutschland prieš Komisiją*³⁴ nusprendė, kad ieškovės per administracinę procedūrą atsižvelgiant į Komisijos išreikštas pastabas pateiktas įsipareigojimas patikslina susitarimų, apie kuriuos pranešta siekiant, kad pagal EB 81 straipsnį būtų priimtas sprendimas dėl pažeidimų nebuvimo arba sprendimas dėl išimties taikymo, turinį, nurodant Komisijai, kokių veiksmų ši įmonė ketina imtis ateityje. Todėl Komisija turi teisę priimti savo sprendimą, atsižvelgdama į šį įsipareigojimą, o Pirmosios instancijos teismas neturi nagrinėti jo teisėtumo, atsižvelgdamas į teisę, kurios ieškovė atsisakė per administracinę procedūrą.

³⁰ 2007 m. spalio 1 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-27/07](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-6/08 P).

³¹ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, p. 32).

³² 2007 m. birželio 25 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis, [T-130/06](#).

³³ 1962 m. vasario 6 d. Tarybos Pirmasis reglamentas, įgyvendinantis (EB 81) ir (EB 82) straipsnius (OL 13, 1962, p. 204).

³⁴ 2007 m. gegužės 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-289/01](#).

Be to, Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad tuo atveju, kai įmonės sutartiniais partneriams priklausantys įrenginiai, kurie yra prašymo esmė, jos konkurentams yra lemiantis ir sistemą ribojantis elementas (*bottleneck*), Komisija minėtai įmonei kaip išimties taikymą sąlygojančią pareigą gali nustatyti įpareigojimą bendrai su jos konkurentais naudoti minėtus įrenginius, nes kitaip pastarieji neturėtų jokios rimtos galimybės patekti į nagrinėjamą rinką ir joje išsilaikyti.

b) Vienas pažeidimas

Sprendime *BASF ir UCB prieš Komisiją*³⁵ Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad vienam ir tęstiniam pažeidimui būdinga „vieno tikslo“ sąvoka negali būti apibrėžta darant bendrą nuorodą į konkurencijos atitinkamos prekės rinkoje iškreipimą, nes įtaka konkurencijai yra neatskiriama bet kokio elgesio, kuriam taikomas EB 81 straipsnis, dalis. Tokia vieno tikslo sąvoka galėtų iš dalies panaikinti vieno ir tęstinio pažeidimo sąvokos prasmę, nes dėl jos keli su ekonominiu sektoriumi susiję EB 81 straipsnio 1 dalimi draudžiami veiksmai būtų nuolat kvalifikuojami kaip vieną pažeidimą sudarantys elementai.

Kalbėdamas apie ginčijamus kartelius, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pasaulio ir Europos mastu sudaryti susitarimai nebuvo taikomi kartu, jais buvo siekiama skirtingų tikslų, jie buvo įgyvendinti naudojantis skirtingais metodais ir Komisija neįrodė Europos gamintojų ketinimo prisijungti prie pasaulio mastu sudarytų susitarimų, siekiant vėliau pasidalyti Europos ekonominės erdvės rinką. Todėl pasaulio ir Europos mastu sudarytais susitarimais buvo padaryti du skirtingi pažeidimai. Atsižvelgęs į tai, kad dalyvavimu pasaulio mastu sudarytame kartelyje padaryto pažeidimo atžvilgiu buvo suėję senaties terminai, Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčijamą sprendimo dalį, kuria ieškovėms skiriama bauda dėl jų dalyvavimo pastarajame kartelyje.

c) Baudos

Iš sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*³⁶ matyti, kad pagal EB 81 straipsnį priimtame sprendime Komisija privalo apibrėžti nagrinėjamą rinką tik tuo atveju, kai to nepadarius neįmanoma nustatyti, ar kartelis gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir ar jo tikslas arba poveikis yra antikonkurencinis. Kai susitarimo tikslas – prekių rinkų ir geografinės rinkos pasidalijimas, Komisija neprivalo apibrėžti rinkos EB 81 straipsnio taikymotikslais. Tačiau kai sprendimo rezoliucinėje dalyje netik konstatuojamas pažeidimas, bet ir skiriama bauda, yra svarbūs su atitinkama rinka susiję faktiniai vertinimai. Iš tiesų pagal baudų nustatymo gaires³⁷ vertinant pažeidimo sunkumą, reikia atsižvelgti į jo konkrečią įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, ir į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę

³⁵ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimai *BASF ir UCB prieš Komisiją*, T-101/05, ir *UCB prieš Komisiją*, T-111/05.

³⁶ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-30/05 (pateiktas apeliacinis skundas, C-534/07 P).

³⁷ Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairės (OL C 9, 1998, p. 3).

padaryti didelės žalos kitiems ūkio subjektams. Taigi, vertinant šiuos elementus, reikia nustatyti rinkų ir atitinkamų įmonių turimų rinkos dalių dydį.

Tačiau kadangi pažeidimo, kuris pagal gaires kvalifikuojamas kaip „labai sunkus“, tikslas – prekių rinkų ir geografinės rinkos pasidalijimas, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad su rinkos apibrėžimu susijusio motyvavimo stoka šioje byloje negali lemti baudos panaikinimo ar sumažinimo, pažymėjęs, kad Komisija pasirinko minimalią už tokį pažeidimą gairėse numatytą pradinę sumą.

Sprendime *Bolloré ir kt. prieš Komisiją*³⁸ Pirmosios instancijos teismas taikė savo neribotą jurisdikciją dviejų rūšių aplinkybių atžvilgiu. Pirma, priminęs, jog nors faktas, kad įmonė dalyvavo ne visose kartelio dalyse, nėra svarbus nustatant pažeidimo buvimą, į šią aplinkybę reikia atsižvelgti vertinant pažeidimo sunkumą ir prireikus nustatant baudą, galutinę vienai iš įmonių skirtą baudą jis sumažino 15 %, nes Komisija neįrodė, kad ji neatsižvelgė į šį nedalyvavimą pasidalijant rinką, taikydama visus kriterijus, kuriais remiantis šiai įmonei buvo nustatyta galutinė suma. Antra, nagrinėdamas baudos sumažinimo dėl bendradarbiavimo klausimą, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad net jei, kitaip nei įmonė AWA, įmonė *Mougeot* pateikė dokumentus, susijusius su ginčo nagrinėjimo laikotarpiu, ir tam tikrais klausimais jos pareiškimai buvo detalesni, AWA pateikta informacija susijusi su ilgesniu laikotarpiu ir su didesne geografinė teritorija, ir iš to jis padarė išvadą, jog jų bendradarbiavimas buvo panašios kokybės. Todėl jis sumažino įmonei AWA skirtą baudą tiek pat, kiek buvo sumažinta įmonei *Mougeot* skirta bauda.

Be to, minėtame sprendime *BASF ir UCB prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas konstatavęs, kad pažeidimo, kurio esmė ieškovių dalyvavimas pasauliniu mastu sudarytuose karteliuose, atžvilgiu suėjo senatis, perskaičiavo baudų, kurias joms skyrė Komisija, dydį. Dėl įmonės BASF Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad įmonės informacijos, susijusios su aktais, dėl kurių jai neturėtų būti skirta bauda, pateikimas Komisijai nėra bendradarbiavimas, patenkantis į 1996 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo³⁹ taikymo sritį. Kadangi pagrindiniai BASF bendradarbiaujant pateikti įrodymai yra susiję tik su pasaulio mastu sudarytais susitarimais, o pažeidimo, susijusio su pasaulio mastu sudarytais susitarimais, atžvilgiu senatis buvo pripažinta suėjusi, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad minėtai įmonei nebereikia taikyti šiuo pagrindu jai suteikto 10 % sumažinimo. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį pradinė baudos dėl Europos mastu sudarytų susitarimų suma turėjo išlikti tokia pati, kaip ir nustatyta dėl visų susitarimų, todėl aplinkybė, jog BASF pasiekė, kad būtų nuspręsta, jog ji negali būti nubausta dėl vieno iš jai inkriminuojamų veiksmų, nes suėjo senaties terminas, nelemia jos baudos dydžio sumažinimo. Iš tiesų, nepaisant sumažinimo dėl minėtos senaties, galutinė Pirmosios instancijos teismo nustatyta suma yra 35,024 milijonai eurų, t. y. 54 000 eurų daugiau, nei Komisijos BASF skirta bauda.

³⁸ 2007 m. balandžio 26 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Bolloré ir kt. prieš Komisiją*, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ir T-136/02 (pateiktas apeliacinis skundas, C-322/07 P).

³⁹ 1996 m. liepos 18 d. Komisijos pranešimas dėl baudų neskyrimo arba sumažinimo kartelių bylose (OL C 207, 1996, p. 4).

Sprendime *Coats Holdings ir Coats prieš Komisiją*⁴⁰ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovės vaidmuo daugiausia buvo tik palengvinti kartelio pagrindų susitarimo įsigaliojimą. Taigi, kadangi jos vaidmuo buvo panašesnis į tarpininko nei į tikrojo kartelio nario, Pirmosios instancijos teismas manė esant tinkama sumažinti baudos dydį 20 %, siekiant atsižvelgti į lengvinančias aplinkybes.

d) Neteisėto elgesio priskirtinumas

Sprendime *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*⁴¹ Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad Komisija gali adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, bendrovių grupės patronuojančiai bendrovei ne dėl ryšio tarp patronuojančios bendrovės ir jos dukterinės bendrovės kurstant pažeidimą arba juo labiau ne dėl to, kad pirmoji bendrovė dalyvavo pažeidime, bet todėl, kad jos sudaro vieną įmonę EB 81 straipsnio prasme.

Atskirais atvejais, kai patronuojančiai bendrovei priklauso visas pažeidimą padariusios dukterinės bendrovės kapitalas, egzistuoja paprasta prezumpcija, kad minėta patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui. Patronuojanti bendrovė turi paneigti šią prezumpciją, pateikdama Pirmosios instancijos teismui įvertinti visą su organizaciniais, ekonominiais ir teisiniais ryšiais tarp jos dukterinės bendrovės ir jos pačios susijusią informaciją, siekdama įrodyti, jog jos nesudaro vieno ekonominio subjekto.

2. Teismo praktikos įnašas į EB 82 straipsnio taikymo sritį

a) Sprendimas *Microsoft prieš Komisiją*

2007 m. Pirmosios instancijos teismo veikla įsimintina dėl bylos, kurioje didžioji kolegija priėmė sprendimą *Microsoft prieš Komisiją*⁴² iš esmės atmesti ieškinį dėl Komisijos sprendimo⁴³ panaikinimo.

Komisija *Microsoft* ne tik paskyrė daugiau nei 497 milijonų eurų baudą, bet ir nurodė nutraukti nustatytą piktnaudžiavimą, pirma, atskleidžiant informaciją, susijusią su funkcinio suderinamumu, būtinu įmonėms, norinčioms kurti bei platinti darbo grupių serverių operacines sistemas, ir, antra, pateikiant parduoti *Windows* operacinę sistemą asmeniniams kompiuteriams, kurioje nėra *Windows Media Player* programinės įrangos. Siekiant padėti Komisijai atlikti savo užduotį užtikrinti šių koreguojančių priemonių laikymąsi, sprendime buvo numatytas priežiūros mechanizmas, apimantis nepriklausomo įgaliotinio skyrimą.

⁴⁰ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-36/05 (pateiktas apeliacinis skundas, C-468/07 P).

⁴¹ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-112/05.

⁴² 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-201/04.

⁴³ 2004 m. gegužės 24 d. Komisijos sprendimas 2007/53/EB dėl (EB) 82 straipsnio ir EEE susitarimo 54 straipsnio taikymo *Microsoft Corporation* (byla Nr. COMP/C-3/37.792 – *Microsoft*) (OL L 32, 2007, p. 23).

Pirmosios instancijos teismas atmetė visus ieškovės argumentus, susijusius su Komisijos nustatytu piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi bei nustatytomis koreguojančiomis priemonėmis ir bauda, tačiau panaikino sprendimo nuostatas dėl nepriklausomo įgaliojimo.

Pirma, dėl piktnaudžiavimo, kuris susijęs su atsisakymu pateikti informaciją dėl funkcinio suderinamumo, Pirmosios instancijos teismas atmetė visus *Microsoft* pateiktus argumentus, kuriais buvo siekiama ginčyti Komisijos taikytą funkcinio suderinamumo sąvoką ir lygį bei nustatytas koreguojančios priemonės suderinamumą. Paskui Pirmosios instancijos teismas nagrinėjo intelektinės nuosavybės teisių ir komercinių paslapčių, taikomų *Microsoft* ryšio protokolams ar jų specifikacijoms, klausimą. Remdamasis Teisingumo Teismo praktika⁴⁴, Pirmosios instancijos teismas priminė, kad tik ypatingomis aplinkybėmis nuosavybės teisių savininko naudojimas išimtinė teise gali lemti tokį piktnaudžiavimą, t. y. kai, pirma, atsisakymas susijęs su preke ar paslauga, kuri yra būtina atitinkamai veiklai vykdyti gretimoje rinkoje, antra, atsisakymu gali būti pašalinta bet kokia reali konkurencija gretimoje rinkoje, trečia, atsisakymas neleidžia atsirasti naujam produktui, kuriam egzistuoja galima vartotojų paklausa, ir galiausiai šis atsisakymas nėra objektyviai pateisinamas.

Nagrinėdamas, ar šioje byloje buvo tokių aplinkybių, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija nepadarė akivaizdžios klaidos, padariusi išvadą, pirma, jog tam, kad galėtų pajėgiai konkuruoti su *Windows* darbo grupių serverių operacinėmis sistemomis, konkuruojančios operacinės sistemos turi galėti veikti su *Windows* domeno sandara lygiavertiškai kaip šios *Windows* sistemos, antra, kad rinkos raida aiškiai rodė konkurencijos pašalinimo darbo grupių serverių operacinių sistemų rinkoje pavojų, ir, trečia, kad *Microsoft* atsisakymas, dėl kurio ji kaltinama, apribojo techninę plėtrą darant žalą vartotojui EB 82 straipsnio antrosios pastraipos b punkto prasme ir kad todėl šioje byloje buvo aplinkybė, susijusi su naujo produkto atsiradimu. Galiausiai Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad *Microsoft* neįrodė, jog egzistuoja koks nors objektyvus jos atsisakymo atskleisti su aptariamu funkciniu suderinamumu susijusią informaciją pateisinimas, ir pakankamai neįrodė, kad šios informacijos atskleidimas turėtų svarbių neigiamų pasekmių jos naujovių skatinimui.

Antra, dėl piktnaudžiavimo, susijusio su susietu operacinės sistemos *Windows* asmeniniams kompiuteriams ir *Windows Media Player* pardavimu, Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Komisijos atlikta susieto pardavimo elementų analizė atitinka tiek EB 82 straipsnį, tiek teismo praktiką⁴⁵, priminęs, kad tai yra šios dalys: pirma, pagrindinė prekė ir susieta prekė yra du skirtingi produktai, antra, atitinkama įmonė užima dominuojančią padėtį pagrindinių prekių rinkoje, trečia, minėta įmonė nesuteikia vartotojams pasirinkimo įsigyti pagrindinę prekę be susietos prekės ir, ketvirta, nagrinėjami veiksmai apriboja konkurenciją.

⁴⁴ 1998 m. spalio 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Volvo*, 238/87, Rink. p. 6211; 1995 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimas *RTE ir ITP prieš Komisiją*, vadinamas „Magill“, C-241/91 P ir C-242/91 P, Rink. p. I-743; 1998 m. lapkričio 26 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Bronner*, C-7/97, Rink. p. I-7791 ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *IMS Health*, C-418/01, Rink. p. I-5039.

⁴⁵ Žr. visų pirma 1991 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Hilti prieš Komisiją*, T-30/89, Rink. p. II-1439, ir 1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Tetra Pak prieš Komisiją*, T-83/91, Rink. p. II-755.

Trečia, dėl priežiūros mechanizmo, apimančio nepriklausomo įgaliotinio paskyrimą, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad šis sprendimas neturi teisinio pagrindo Reglamente Nr. 17⁴⁶ ir todėl juo buvo viršyta Komisijos kompetencija tyrimo ir vykdymo srityse. Jis padarė išvadą, kad nustačiusi tokį mechanizmą, pagal kurį be apribojimų laiko atžvilgiu įgaliotiniui suteikiami įgaliojimai nepriklausomai nuo Komisijos gauti pagalbą, informaciją, dokumentus, patekti į *Microsoft* patalpas ir bendrauti su darbuotojais bei žinoti jos atitinkamų produktų pirminį kodą (*source code*), ir suteikusi šiam įgaliotiniui galimybę veikti taip pat savo iniciatyva arba trečiųjų asmenų prašymu, Komisija peržengė situacijos, kai ji paskiria savo išorės ekspertą, kad šis jai patartų vykstant tyrimui, ribas ir suteikė įgaliojimus, kuriuos ji viena gali vykdyti. Komisija taip pat viršijo savo įgaliojimus, įpareigojusi *Microsoft* padengti su įgaliotiniu susijusias išlaidas, nors nė viena Reglamento Nr. 17 nuostata nesuteikia jai teisės nurodyti įmonėms padengti išlaidas, kurias ji pati patyrė prižiūradama koreguojančių priemonių vykdymą.

Dėl skirtos baudos Pirmosios instancijos teismas, be kita ko, nurodė, kad pareiga motyvuoti nereikalauja nurodyti skaičiais išreikštų baudos dydžių ar nustatant pirminį baudos dydį atskirti įvairius nustatytus piktnaudžiavimo atvejus.

b) Sprendimai atmesti skundus

Minėtame sprendime *Ufex ir kt. prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas priminė, kad nors Komisija, vykdydama savo diskreciją, gali nuspręsti nutraukti skundo nagrinėjimą dėl Bendrijos intereso nebuvimo⁴⁷, ji negali to atlikti remdamasi vieninteliu pagrindu, kad veiksmai buvo nutraukti, nepatikrinusi, ar neliko antikonkurencinių pasekmių ir ar tam tikrais atvejais nurodyto konkurencijos pažeidimo sunkumas arba išlikusios jo pasekmės negalėjo lemti Bendrijos intereso šio skundo atžvilgiu. Net jei antikonkurencinių pasekmių nebėra, Komisija vis tiek turi atsižvelgti į nurodytų pažeidimų trukmę ir sunkumą.

Beje, dėl skundo, kuris priklauso bendrai Komisijos ir nacionalinės valdžios institucijų kompetencijai, nagrinėjimo Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad nei subjektyvi nacionalinės valdžios institucijų ar teismų pozicija, pagal kurią klausimą geriau galėtų išspręsti Komisija, nei Komisijos ir nacionalinės valdžios institucijų bendradarbiavimas negali lemti išimtinės Komisijos kompetencijos ar paankstinti jos sprendimo dėl Bendrijos intereso buvimo priėmimą. Komisija taip pat neprivalo suteikti pirmenybės bylai, kai nacionalinis teismas sustabdo jos nagrinėjimą laukdamas Komisijos sprendimo.

c) EB 82 straipsnio taikymas kryžminėms subsidijoms

Minėtame sprendime *Ufex ir kt. prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad dominuojančią padėtį užimančios įmonės kryžminių subsidijų, gautų sektoriuje, kuriame

⁴⁶ Minėtas reglamentas.

⁴⁷ Dėl Bendrijos intereso sąvokos taip pat žr. 2007 m. liepos 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Au lys de France prieš Komisiją*, T-458/04 ir 2007 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *AEPI prieš Komisiją*, T-229/05 (pateiktas apeliacinis skundas, C-425/07 P).

ji turi teisės aktuose įtvirtintą monopolį, suteikimas savo dukterinės įmonės veiklai, vykdomai konkurencijos sąlygomis, kaip toks, nėra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, neatsižvelgiant į tai, kokios politikos laikomasi rezervuotame sektoriuje ir konkurencijai atvirame sektoriuje. Iš tiesų vienintelis faktas, kad išimtinė teisė įmonei suteikta siekiant užtikrinti, kad ji teiktų bendros ekonominės svarbos paslaugą, nedraudžia, kad ši įmonė gautų naudos iš veiklos, dėl kurios jai suteiktos monopolio teisės, ir nedaro kliūčių, kad ji savo veiklą plėstų nerezervuotose srityse. Tačiau įmonės akcijų įsigijimas ir pagal analogiją kryžminių subsidijų teikimas gali sukelti problemų Bendrijos konkurencijos normų atžvilgiu tuo atveju, kai monopoliją turinčios įmonės naudojamos lėšos gaunamos taikant per dideles arba diskriminacines kainas arba vykdant kitus neteisėtus veiksmus rezervuotoje rinkoje. Todėl dominuojančią padėtį užimančios įmonės atliktas sąskaitos su pernelyg maža kaina už jos dukterinei bendrovei suteiktas paslaugas išrašymas nebūtinai sudaro kliūčių konkurentams, kai dukterinė bendrovė šias subsidijas naudoja siekdama gauti didelio pelno arba išmokėti didelius dividendus. Tas pats pasakytina apie faktą, kai ši dukterinė bendrovė savo kainas suvienodina su savo konkurentų kainomis ir gauna labai didelį pelną, nes toks elgesys neturi įtakos klientui pasirenkant tiekėją.

d) Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi

Sprendime *Duales System Deutschland prieš Komisiją (Der Grüne Punkt)*⁴⁸ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pakuočių surinkimo ir utilizavimo sistemą, galiojančią visoje teritorijoje, valdančios įmonės elgesys, kuriuo reikalaujama iš jos sistema besinaudojančių įmonių mokėti mokestį už visas jos logotipu pažymėtas pakuotes, kuriomis prekiaujama Vokietijoje, yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, kai šios įmonės įrodo, kad jos šia sistema nesinaudoja visų šių pakuočių ar jų dalies atžvilgiu. Tačiau tai nepašalina šios įmonės galimybės rinkti adekvatų mokestį už paprastą prekių ženklo naudojimą, kai įrodoma, jog jos logotipu pažymėta pakuotė buvo perimta ir utilizuota pagal kitą sistemą. Iš tiesų ženklavimas logotipu atitinka paslaugą, nes nurodo vartotojui, kad jis gali naudotis sistema.

e) „Grobuoniškos“ kainos

Remdamasis sprendimu *AKZO prieš Komisiją*⁴⁹ sprendime *France Télécom prieš Komisiją*⁵⁰ Pirmosios instancijos teismas priminė, kad egzistuoja du skirtingi analizės metodai, kai reikia išsiaiškinti, ar įmonė taikė „grobuoniškas“ kainas. Mažesnės kainos nei kintamųjų sąnaudų vidurkis, kurias taiko dominuojančią padėtį užimanti įmonė, turi būti *per se* laikomos piktnaudžiaujamojo pobūdžio, nes vienintelis interesas, kurį gali turėti įmonė taikydama tokias kainas, yra pašalinti savo konkurentus, o mažesnės nei bendrųjų sąnaudų vidurkis, bet aukštesnės nei kintamųjų sąnaudų vidurkis kainos yra laikomos

⁴⁸ 2007 m. gegužės 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-151/01](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-385/07 P).

⁴⁹ 1991 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas, C-62/86, Rink. p. I-3359.

⁵⁰ 2007 m. sausio 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-340/03](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-202/07 P).

piktnaudžiaujamojo pobūdžio, jei jos nustatytos siekiant įgyvendinti planą pašalinti konkurentą iš rinkos. Šis ketinimas turi būti įrodytas remiantis rimtais ir nuosekliais įrodymais, vis dėlto nereikalaujama įrodyti konkrečių aptariamų veiksmų pasekmių.

Šiuo atžvilgiu į po pažeidimo gautas pajamas ir patirtas sąnaudas negali būti atsižvelgta vertinant per nagrinėjamą laikotarpį padengiamų sąnaudų dalį. Iš tiesų EB 82 straipsnis taikomas suinteresuotosios įmonės bendrojoje rinkoje užimamai padėčiai tuo metu, kai ji padarė pažeidimą. Tačiau nėra būtina nustatyti, pateikiant papildomų įrodymų, susijusių su tuo, kad atitinkama įmonė turėjo realią galimybę kompensuoti nuostolius.

Be to, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad negalima teigti, jog dominuojančią padėtį užimančios įmonės teisė suvienodinti kainas su konkurentų kainomis yra absoliuti, ypač jei ši teisė pateisintų Sutarties draudžiamų „grobuoniškų“ kainų taikymą. Nors iš dominuojančią padėtį užimančios įmonės negali būti atimta teisė ginti savo pačios komercinius interesus, kai jiems kyla grėsmė, ir nors jai reikia pripažinti tiek, kiek tai pagrįsta, teisę dėl to imtis atitinkamų veiksmų, tokie veiksmai negali būti laikomi priimtinais, jeigu jais konkrečiai siekiama sustiprinti turimą dominuojančią padėtį ir ja piktnaudžiauti.

f) Dominuojančią padėtį užimančios įmonės įsipareigojimai

Minėtame sprendime *Alrosa prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas pirmą kartą nagrinėjo sprendimo, kuriuo dominuojančią padėtį užimančios įmonės įsipareigojimai pripažįstami privalomais, teisėtumo ir šio sprendimo pasekmių tretiesiems asmenims klausimą.

Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad tokiu sprendimu baigiama konkurencijos normų pažeidimo pripažinimo ir baudos skyrimo procedūra. Todėl jis turi būti laikomas ne Komisijos paprasčiausiu pritarimu derybų partnerio laisvai suformuluotam pasiūlymui, bet privaloma priemone, sustabdančia pažeidimą, o priimdama tokį sprendimą Komisija naudoja visais įgaliojimais, kuriuos jai suteikia EB 81 ir 82 straipsniai, išskyrus tai, kad atitinkamoms įmonėms pateikus įsipareigojimų pasiūlymus, ji yra atleista nuo pareigos įrodyti pažeidimą. Atitinkamą subjekto elgesį pripažinus privalomu trečiųjų asmenų atžvilgiu, pagal Reglamento Nr. 1/2003⁵¹ 9 straipsnį priimtas sprendimas gali netiesiogiai sukelti *erga omnes* teises pasekmes, kurių aptariama įmonė viena nebūtų galėjusi sukelti. Taigi, Pirmosios instancijos teismo nuomone, Komisija yra vienintelė jų autorė, nes ji suteikė atitinkamos įmonės pasiūlytiems įsipareigojimams privalomą galią ir ji viena yra atsakinga. Nors Komisija turi diskreciją pripažinti atitinkamų įmonių pasiūlytus įsipareigojimus privalomais, kaip tai jai leidžia Reglamentas Nr. 1/2003, ir priimti sprendimą pagal jo 9 straipsnį arba pasinaudoti minėto reglamento 7 straipsnio 1 dalimi, kuri reikalauja konstatuoti pažeidimą, ji turi laikytis proporcingumo principo.

Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad kalbant apie Komisijos sprendimą, nurodantį baigti dviejų įmonių, susitarimo, galinčio sukelti piktnaudžiavimą

⁵¹ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų (EB) 81 ir (EB) 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1).

dominuojančia padėtimi, šalių, seniai pradėtus komercinius santykius, dėl dviejų remiantis EB 81 ir 82 straipsniais Komisijos pradėtų procedūrų ryšio bei fakto, kad minėtame sprendime aiškiai minima įmonė, sutarties šalis, nors jis nėra jai skirtas, pastarajai reikia pripažinti teises, suteikiamas suinteresuotajai įmonei Reglamento Nr. 1/2003 prasme, visos bendrai vertinamos atitinkamos procedūros atžvilgiu, nors *stricto sensu* ji nėra su EB 82 straipsniu susijusios procedūros šalis. Todėl ši įmonė turi teisę būti išklausyta dėl individualių įsipareigojimų, kuriems Komisija ketina suteikti privalomą galią, ir turi turėti galimybę veiksmingai šia teise pasinaudoti.

3. Teismo praktikos įnašas į koncentracijų kontrolės sritį

Sprendime *Sun Chemical Group ir kt. prieš Komisiją*⁵² Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad gairėse dėl horizontalių koncentracijų vertinimo⁵³ nereikalaujama visais atvejais nagrinėti visų jose nurodytų aplinkybių, nes Komisija turi diskreciją, jai leidžiančią atsižvelgti arba neatsižvelgti į tam tikras aplinkybes, ir neprivalo pateikti tikslų motyvų dėl tam tikrų koncentracijos aspektų, kurie, jos nuomone, vertinant koncentraciją yra akivaizdžiai nesusiję, nesvarbūs arba aiškiai antraeiliai, vertinimo.

Vykdydamas savo teisminę kontrolę Pirmosios instancijos teismas turi nagrinėti ne tik tai, ar Komisija atsižvelgė į aplinkybes, kurios gairėse nurodytos kaip svarbios vertinant koncentracijos pasekmes, ar jas ignoravo, bet taip pat turi įvertinti, ar galimas Komisijos neatsižvelgimas gali sukelti abejonių dėl jos išvados.

Be to, nagrinėdamas Komisijos analizę, susijusią su pajėgumų pertekliaus rinkoje buvimu, Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, jog tam, kad įvykdžius koncentraciją atsiradusio subjekto klientai galėtų jį atgrasyti imtis galimai antikoncepcinių veiksmų, nėra būtina, kad jie galėtų visus savo užsakymus perduoti kitiems tiekėjams. Iš tiesų jų turima galimybė perduoti reikšmingą užsakymų dalį kitiems tiekėjams gali būti laikoma keliančia gana didelių nuostolių grėsmę, kad minėtą subjektą atgrasytų laikytis tokios strategijos.

4. Konkurencijos teisės pažeidimų nagrinėjimo procedūra

a) Kompetencijos pasidalijimas

Reglamentu Nr. 1/2003 visų pirma siekiama labiau sutelkti nacionalinės konkurencijos valdžios institucijas taikant Bendrijos konkurencijos normas ir šiuo tikslu juo sukuriama valdžios institucijų, taikančių minėtas normas glaudaus bendradarbiavimo pagrindu, tinklas. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas minėtuose sprendimuose *France Télécom prieš Komisiją* nurodė, kad pagal Reglamentą Nr. 1/2003 svarbiausias vaidmuo aptinkant pažeidimus vis dėlto ir toliau tenka Komisijai. Nors minėto reglamento

⁵² 2007 m. liepos 9 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-282/06](#).

⁵³ Gairės dėl horizontalių koncentracijų vertinimo Tarybos reglamento dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės atžvilgiu (OL C 31, 2004, p. 5).

11 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta bendroji taisyklė, pagal kurią Komisija ir nacionalinės valdžios institucijos privalo glaudžiai bendradarbiauti, joje nereikalaujama, kad Komisija susilaikytų nuo patikrinimo, susijusio su byla, kurią paraleliai nagrinėja nacionalinė konkurencijos institucija. Iš šios nuostatos negalima daryti išvados, kad jeigu nacionalinė konkurencijos institucija pradėjo tyrimą dėl konkrečių faktinių aplinkybių, Komisijai iš karto užkertamas kelias nagrinėti bylą arba ją preliminariai domėtis. Atvirkščiai, iš reikalavimo Komisijai ir nacionalinės valdžios institucijoms bendradarbiauti išplaukia, kad bent jau preliminariose stadijose, kaip antai tyrimas, šios institucijos gali dirbti paraleliai.

Beje, Reglamento Nr. 1/2003 11 straipsnio 6 dalyje numatyta, jog Komisijai išlieka galimybė pradėti procedūrą, kad priimtų sprendimą, net jei nacionalinė institucija jau nagrinėja bylą, su sąlyga, kad su atitinkama nacionaline institucija buvo paprasčiausiai pasikonsultuota. *A fortiori*, Reglamentas Nr. 1/2003 neturi būti aiškinamas kaip panašiais atvejais draudžiantis Komisijai nuspręsti atlikti patikrinimą, kuris yra tik parengiamasis bylos nagrinėjimo iš esmės veiksmas ir nelemia formalios procedūros pradžios.

b) Advokatų ir klientų bendravimo konfidencialumas

Minėtame sprendime *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas pateikė savo poziciją dėl Teisingumo Teismo sprendime *AM & S prieš Komisiją*⁵⁴ nustatyto principo, kad Komisija turi naudotis jai suteiktais tyrimo įgaliojimais, siekdama išaiškinti konkurencijos teisės pažeidimus, laikydamasi, atsižvelgiant į tam tikras sąlygas, advokatų ir klientų bendravimo konfidencialumo, taikymo srities.

Dėl procedūros, kurios reikia laikytis atliekant patikrinimą, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad įmonė turi teisę nesuteikti Komisijos tarnautojams galimybės net neišsamiai susipažinti su dokumentais, kurie, jos nuomone, yra konfidencialūs, su sąlyga, kad, jos nuomone, taip neišsamiai išnagrinėti neįmanoma neatskleidžiant jų turinio ir kad ji tai motyvuotai paaiškina. Jeigu Komisija mano, kad įmonės nurodytos aplinkybės negali įrodyti nagrinėjamų dokumentų konfidencialumo, jos tarnautojai gali dokumento kopiją įdėti į užantspauduotą voką ir paskui jį išsinešti siekdami vėliau išspręsti ginčą. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ši procedūra leidžia išvengti advokatų ir klientų bendravimo konfidencialumo užtikrinimo principo pažeidimo rizikos, kartu paliekant Komisijai galimybę išlaikyti tam tikrą dokumentų kontrolę ir išvengiant šių dokumentų dingimo ar vėlesnio suklastojimo pavojaus.

Dėl saugomų dokumentų rūšių Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad net jeigu įmonės vidaus dokumentai nebuvo pateikti advokatui arba nebuvo parengti siekiant juos perduoti advokatui, vis dėlto jų atžvilgiu gali būti taikomas advokatų ir klientų bendravimo konfidencialumas, jei jie buvo parengti tiksliai siekiant prašyti advokato teisinės nuomonės naudojantis teise į gynybą. Tačiau paprasto fakto, kad dokumentas buvo aptartas su advokatu, nepakanka, kad jo atžvilgiu būtų suteikta ši apsauga. Pirmosios instancijos teismas pridūrė, jog vien aplinkybės, kad dokumentas buvo parengtas vykdant suderinamumo su konkurencijos teise programą, nepakanka, jog šiam dokumentui būtų

⁵⁴ 1982 m. gegužės 18 d. Teisingumo Teismo sprendimas, 155/79, Rink. p. 1575.

taikoma apsauga. Iš tiesų, atsižvelgiant į šių programų apimtį, jas sudaro užduotys ir informacija, kurios dažnai yra perteklinės naudojantis teise į gynybą.

Be to, Pirmosios instancijos teismas nurodė, jog net jei tiesa, kad šiuo metu specifinio įmonės teisininko vaidmens ir bendravimo su juo konfidencialumo užtikrinimo pripažinimas yra santykinai labiau paplitęs nei sprendimo *AM & S* priėmimo momentu, vis dėlto neįmanoma nustatyti valstybių narių teisėje šiuo atžvilgiu vienodų arba aiškiai vyriaujančių tendencijų. Minėtame sprendime Teisingumo Teismo pasirinkimas saugomam bendravimui nepriskirti įmonių ir su jomis darbo santykiais susijusių teisės patarėjų bendravimo turi galioti ir toliau.

c) Proporcingumo principas

Sprendimu *CB prieš Komisiją*⁵⁵ buvo pateikti patikslinimai, susiję su sąlygomis, kuriomis Komisija sprendimu gali nuspręsti atlikti patikrinimus, kuriuos atitinkamos įmonės ar įmonių organizacijos turi leisti atlikti pagal Reglamento Nr. 17 14 straipsnio 3 dalį (o nuo šiol pagal Reglamento Nr. 1/2003 20 straipsnio 4 dalį).

Ieškovė, ekonominio intereso grupė, kurią pagal Prancūzijos teisę įsteigė pagrindinės Prancūzijos kredito įstaigos, siekdamos įgyvendinti jų mokėjimo banko kortele sistemų funkciją suderinamumą, tvirtino, kad sprendimu, kuriuo nurodyta jos atžvilgiu atlikti privalomo pobūdžio patikrinimą, buvo pažeistas proporcingumo principas, nes toks patikrinimas nebuvo būtina ir tinkama priemonė Komisijos pageidaujamai informacijai gauti. Pirmosios instancijos teismas šį pagrindą atmetė ir priminė, jog Komisijos pasirinkimas, kurį ji turi rinkdamasi įvairias jai prieinamas priemones informacijai gauti, priklauso ne nuo tokių aplinkybių, kaip antai ypatingas situacijos svarbumas, ypatinga skuba ar absoliučios diskrecijos būtinybė, bet nuo būtinybės atlikti tinkamą tyrimą, atsižvelgiant į kiekvienos bylos ypatybes. Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad šioje byloje ginčijamu sprendimu buvo siekiama surinkti informaciją, susijusią su tariamu tam tikrų stambių Prancūzijos bankų ketinimu iš Prancūzijos banko mokėjimo kortelių išdavimo rinkos pašalinti potencialius dalyvius bei su apsikeitimu konfidencialia komercine informacija, kurią, Komisijos nuomone, buvo galima rasti ieškovės patalpose. Atsižvelgęs tiek į ieškomos informacijos pobūdį, tiek į šių bankų vaidmenį, kurį jie atlieka grupės struktūroje, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija pasirinkimu nepažeidė proporcingumo principo, nes sunku įsivaizduoti, kad minėta institucija būtų galėjusi gauti šią informaciją kitaip, nei priimdama sprendimą, įpareigojantį atlikti patikrinimą.

d) Komisijos sprendimų paskelbimas ir nekaltumo prezumpcija

Minėtame sprendime *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas išplėtojo savo sprendime *Bank Austria Creditanstalt prieš Komisiją*⁵⁶ nustatytus principus, susijusius su Komisijos įgaliojimais paskelbti savo sprendimus ir

⁵⁵ 2007 m. liepos 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-266/03.

⁵⁶ 2006 m. gegužės 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-198/03, Rink. p. II-1429.

profesinės paslapties laikymusi, bei nurodė, kad šias sąvokas reikia aiškinti atsižvelgiant į nekaltumo prezumpcijos principą.

Remdamasi pastaruoju principu ieškovė teigė, kad sprendimo dėl peroksidų paskelbimas yra neteisėtas, nes apėmė išvadas, susijusias su tariamai neteisėtu jos elgesiu. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad net jeigu pagal minėtą sprendimą *Bank Austria Creditanstalt prieš Komisiją* įmonės interesas, kad jos antikonkurencinio elgesio, dėl kurio ją kaltina Komisija, detalės nebūtų paviešintos, nenusipelno jokios išskirtinės apsaugos, taikant šią teismo praktiką preziumuojama, kad konstatuotas pažeidimas būtų nurodytas sprendimo rezoliucinėje dalyje, nes ši aplinkybė yra būtina tam, kad minėta įmonė galėtų ginčyti šį sprendimą teisme. Kadangi sprendimas dėl peroksidų neatitiko šios sąlygos ieškovės atžvilgiu, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad su pastarąja susijusios išvados nėra teisėtai konstatuotos ir negali būti paviešintos. Iš tiesų tokia situacija prieštarauja nekaltumo prezumpcijos principui ir pažeidžia profesinės paslapties apsaugos principą, kurie reikalauja, kad būtų užtikrinta pagarba ieškovės reputacijai ir orumui.

Valstybės pagalba

1. Materialinės normos

a) Sudedamosios valstybės pagalbos dalys

Praėjusiais metais priemonių pripažinimo valstybės pagalba problema buvo nagrinėjama skirtinguose Pirmosios instancijos teismo sprendimuose. Konkrečiai paminėtinas sprendimas *Olympiaki Aeroporia Ypiresies prieš Komisiją*⁵⁷, kuriame Pirmosios instancijos teismas iš dalies panaikino Komisijos sprendimą, įpareigojantį visų pirma susigrąžinti valstybės pagalbą, kurią sudarė tai, kad Graikijos Respublika toleravo mokėtino pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) už lėktuvams skirtus degalus ir atsargines detales nepakankamą mokėjimą. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija neišnagrinėjo, ar nesumokėjus šio mokesčio buvo gauta reali ekonominė nauda, leidžianti šį nesumokėjimą pripažinti valstybės pagalba. Kadangi iš principo PVM yra neutralus konkurencinės situacijos atžvilgiu, nes jis gali būti arba nedelsiant atskaitytas kaip perkant sumokėtas mokestis, arba per trumpą laikotarpį susigrąžintas, vienintelę naudą ieškovė galėjo gauti pasinaudojusi savo sąskaitoje esančiais pinigais dėl laikino pirkimo mokesčio nesumokėjimo. Taigi šioje byloje Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad PVM nesumokėjimo iš esmės nepakanka, kad būtų galima daryti prielaidą, jog ieškovė gavo naudos EB 87 straipsnio prasme.

Sprendime *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją*⁵⁸ Pirmosios instancijos teismas patvirtino Komisijos sprendimą, kuriame padaryta išvada, kad nėra valstybės pagalbos, nes tam tikriems operatoriams nacionaline priemone, sumažinančia jų mokėtiną mokestį už UMTS (*Universal Mobile Telecommunications System*) licencijas siekiant suvienodinti visų

⁵⁷ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-68/03.

⁵⁸ 2007 m. liepos 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-475/04 (pateiktas apeliacinis skundas, C-431/07 P).

licencijų suteikimo sąlygas, suteikta nauda nėra atrankinio pobūdžio. Iš tiesų to, kad dėl to prarandami valstybės ištekliai, nepakanka pripažinti valstybės pagalbos buvimą, nes tai buvo neišvengiama dėl sistemos struktūros ir dėl Bendrijos reglamentavimo telekomunikacijų paslaugų srityje, grindžiamo vienodu operatorių vertinimu suteikiant licencijas ir nustatant mokesčius. Be to, Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad šioje byloje, atsižvelgiant į tai, kad buvo vėluojama įdiegti UMTS tinklą, suinteresuotieji asmenys negavo potencialios naudos, susijusios su tuo, kad pirmiesiems operatoriams licencijos buvo išduotos anksčiau.

b) Pareiga motyvuoti

Sprendime *Airija ir kt. prieš Komisiją*⁵⁹ Pirmosios instancijos teismas panaikino Komisijos sprendimą, susijusį su mineralinių alyvų, tam tikruose Airijos, Prancūzijos ir Italijos regionuose naudojamų kaip kuras aliuminio oksido gamyboje, neapmokestinimu akcizo mokesčiu, savo iniciatyva nurodęs motyvavimo, susijusio su šios priemonės nepriskyrimu Reglamente Nr. 659/1999⁶⁰ nustatytai „esamai pagalbai“, stoką. Pagal minėto reglamento 1 straipsnio b punkto v papunktį esama pagalba laikoma bet kokia pagalba, kurios atžvilgiu galima įrodyti, kad jos įsigaliojimo metu tai nebuvo pagalba, o tokia ji tapo vėliau dėl bendrosios rinkos vystymosi, nors ji nebuvo atitinkamos valstybės narės pakeista. Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad pagal akcizo mokestį reglamentuojančias Bendrijos nuostatas ginčijamas neapmokestinimas buvo leistas ir pratęstas keliais Tarybos sprendimais, priimtais Komisijos pasiūlymo pagrindu. Šiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Komisija, atsisakiusi nagrinėjamą pagalbą laikyti esama pagal minėtą Reglamento Nr. 659/1999 nuostatą, neturėjo teisės apsiriboti tvirtinimu, kad ji netaikoma nagrinėjamoje byloje.

Minėtu sprendimu *Salvat père ir fils ir kt. prieš Komisiją* buvo patikslinta Pirmosios instancijos teismo praktika, susijusi su reikalavimu motyvuoti sprendimus, kuriuos Komisija priėmė dėl įvairių priemonių, kurias ji laikė valstybės pagalba pagal EB 87 straipsnį. Šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pats EB 87 straipsnio taikymo sąlygų nagrinėjimas, kuris Komisijos sprendime buvo atliktas bendrai, negali būti laikomas prieštaraujančiu pareigai motyvuoti, juo labiau kad aptariamos priemonės buvo įgyvendintos pagal tą patį veiksmų planą.

Tačiau sprendime *Département du Loiret prieš Komisiją*⁶¹ Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Komisijos sprendimas, kuriuo įmonei neteisėtai suteikta valstybės pagalba, t. y. lengvatine kaina perleistas žemės sklypas su infrastruktūra, pripažįstama nesuderinama su bendrąja rinka, yra nepakankamai motyvuotas. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad šiame sprendime nėra būtinos informacijos dėl susigrąžintinos

⁵⁹ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-50/06](#), [T-56/06](#), [T-60/06](#) ir [T-69/06](#).

⁶⁰ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas Nr. 659/1999, nustatantis išsamias (EB 88) straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1).

⁶¹ 2007 m. kovo 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-369/00](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-295/07 P).

pagalbos dydžio apskaičiavimo būdo, konkrečiai kalbant, dėl sudėtinių palūkanų taikymo siekiant apskaičiuoti dabartinę subsidijos vertę.

c) Susigrąžinimas

Pagal Reglamento Nr. 659/1999 13 straipsnio 1 dalyje perimtą ir įtvirtintą teismo praktiką Komisija yra įgaliota priimti sprendimą remdamasi turima informacija, jei ji susiduria su valstybe nare, kuri nevykdo savo pareigos bendradarbiauti ir nepateikia informacijos, kurios ji prašė siekdama įvertinti pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka. Sprendime *MTU Friedrichshafen prieš Komisiją*⁶² Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nors minėto reglamento 13 straipsnio 1 dalimi Komisijai leidžiama, laikantis joje nustatytų procedūrinių reikalavimų, priimti sprendimą, kuriuo, remiantis turima informacija, pagalba pripažįstama nesuderinama, ir prireikus nurodyti valstybei narei susigrąžinti pagalbą iš gavėjo, šia nuostata jai neleidžiama net ir solidariai įpareigoti atitinkamą įmonę sugrąžinti nustatytą pagalbos, kuri pripažinta nesuderinama ir neteisėtai suteikta, sumos dalį, jeigu valstybės išteklių, kuriais ši įmonė būtų pasinaudojusi, perdavimas yra tik hipotetinis.

Sprendime *Scott prieš Komisiją*⁶³ Pirmosios instancijos teismas priminė, kad susigrąžinant neteisėtą pagalbą siekiama ne skirti Bendrijos teisėje nenumatytą baudą, bet užtikrinti, kad gavėjas neteks to pranašumo, kuriuo jis pasinaudojo rinkoje savo konkurentų atžvilgiu, bei atkurti iki šios pagalbos suteikimo buvusią padėtį. Taigi Komisija negali nei, suteikdama malonę, nurodyti susigrąžinti mažesnę nei suteiktoji pagalba sumą, nei, išreikšdama savo pasipiktinimą pažeidimo sunkumu, nurodyti susigrąžinti didesnę nei suteiktos pagalbos vertę sumą.

d) Teisės aktų taikymas laiko atžvilgiu

Sprendime *Freistaat Sachsen prieš Komisiją*⁶⁴ Pirmosios instancijos teismas turėjo nagrinėti ieškinį dėl Komisijos sprendimo, susijusio su Saksonijos žemės valdžios institucijų nustatyta pagalbos schema mažoms ir vidutinėms įmonėms, panaikinimo. Pirmosios instancijos teismas pritarė ieškovo argumentams, kad Komisija turėjo ištirti nagrinėjamą pagalbos schemą atsižvelgdama į pranešimo pateikimo dieną galiojusias nuostatas, o ne į po šios dienos įsigaliojusias nuostatas. Be to, pažymėjęs pirminio pranešimo apie pagalbą, kuris buvo pateiktas iki pastarojo reglamento įsigaliojimo, išsamų pobūdį, Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, jog naują normą, susijusią su valstybės pagalbos suderinamumu, galima taikyti pagalbai, apie kurią pranešta iki šios normos įsigaliojimo tik tuo atveju, kai iš naujų teisės aktų formuluotės, tikslų ar struktūros matyti, kad jie turi būti taikomi atgaline data ir prireikus, jei tinkamai atsižvelgiama į suinteresuotųjų asmenų teisėtus lūkesčius.

⁶² 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-196/02](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-520/07 P).

⁶³ 2007 m. kovo 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-366/00](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-290/07 P).

⁶⁴ 2007 m. gegužės 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-357/02](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-334/07 P).

2. Procedūrinės normos

Minėtame sprendime *Scott prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad nors nė viena EB 88 straipsniu reglamentuojamos valstybės pagalbos kontrolės procedūros nuostata pagalbos gavėjui nesuteikia ypatingo vaidmens tarp suinteresuotųjų asmenų ir jis neturi šios procedūros šalies statuso, Komisija, vykdydama savo pareigą rūpestingai ir nešališkai išnagrinėti bylos medžiagą, gali privalėti tam tikromis aplinkybėmis atsižvelgti į pagalbos gavėjo pastabas, pateiktas pasibaigus sprendimu pradėti formalią tyrimo procedūrą suinteresuotosioms šalims suteiktam terminui.

Šiame sprendime Pirmosios instancijos teismas taip pat patikslino savo praktiką, pagal kurią Komisijos sprendimo valstybės pagalbos srityje teisėtumas vertinamas pagal informaciją, kurią Komisija galėjo turėti jį priimdama, todėl ieškovas negali remtis faktiniais argumentais, kurių Komisija nežinojo arba apie kuriuos nebuvo pranešta per šią formalią tyrimo procedūrą. Pirmosios instancijos teismas nurodė, jog ši teismo praktika nereiškia, kad į pagalbos gavėjo ieškinyje dėl panaikinimo pateiktus įrodymus negali būti atsižvelgta vertinant sprendimo teisėtumą, jei per administracinę procedūrą prieš priimant ginčijamą sprendimą jie buvo tinkamai pateikti Komisijai, o ši juos atmetė be pateisinamų priežasčių.

Byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas *Tirrenia di Navigazione ir kt. prieš Komisiją*⁶⁵, ieškovės prašė panaikinti Komisijos sprendimą pradėti formalią tyrimo procedūrą, susijusią su Italijos laivybos įmonėms suteikta valstybės pagalba. Pagrindinius klausimus dėl esmės jau buvo išsprendęs Teisingumo Teismas susijusioje byloje⁶⁶, todėl Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad jis turi patikrinti, ar nagrinėjamoje byloje galima taikyti Teisingumo Teismo pateiktą išaiškinimą, nes ieškovių pateikti argumentai skiriasi nuo tų, kurių atžvilgiu Teisingumo Teismas jau pateikė atsakymą, ir todėl, kad ieškovės Pirmosios instancijos teisme neturėjo galimybės būti išklausytos Teisingumo Teisme, nes privačių asmenų įstojimas į tokią bylą šiame teisme nėra numatytas.

Be to, remdamasis Teisingumo Teismo praktika dėl draudimo priimti sprendimą *ultra petita*⁶⁷ taikymo srities, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad tuo atveju, jei institucija atsakovė nepateikia teisinio motyvo, kuriuo remiantis būtų galima įrodyti ginčijamo akto teisėtumą, Bendrijos teismas turi atsižvelgti į tokį teisinį vertinimą, kad išvengtų teisėto akto panaikinimo. Todėl Pirmosios instancijos teismas savo iniciatyva pasirėmė motyvu, kad suinteresuotieji tretieji asmenys negali pasiekti sprendimo panaikinimo, remdamasi įrodymais, kurių nacionalinės valdžios institucijos nepateikė Komisijai per preliminarą tyrimo procedūrą, ir ieškinį atmetė.

⁶⁵ 2007 m. birželio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-246/99.

⁶⁶ 2001 m. spalio 9 d. ir 2005 m. gegužės 10 d. Teisingumo Teismo sprendimai, C-400/99, atitinkamai Rink. p. I-7303 ir Rink. p. I-3657.

⁶⁷ 2006 m. birželio 13 d. Teisingumo Teismo nutartis *Mancini prieš Komisiją*, C-172/05 P.

EAPB sutarties galiojimo pabaiga

2007 m. priimtais keliais sprendimais⁶⁸ buvo išaiškintos EAPB sutarties galiojimo pabaigos pasekmės Komisijos kompetencijai pripažinti konkurencijos normų pažeidimus minėta sutartimi reglamentuojamuose sektoriuose.

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad EAPB sutarties teisinio pagrindo srities perėjimas EB sutarčiai priskirtinas Bendrijos teisinės sistemos ir jos tikslų tęstinumo kontekstui, kuris reikalauja, kad Europos Bendrija užtikrintų galiojant EAPB sutarčiai nustatytų teisių ir pareigų laikymąsi. Taigi neiškraipytos konkurencijos tikslo siekimas sektoriuose, kurie iš pradžių priklausė bendrajai anglies ir plieno rinkai, nenutrūko pasibaigus EAPB sutarties galiojimui, nes to paties tikslo siekia ir EB sutartis. Kitaip tariant, sektoriai, kuriems anksčiau buvo taikoma EAPB sutartis, t. y. *lex specialis*, nuo 2002 m. liepos 24 d. automatiškai pateko į EB sutarties, t. y. *lex generalis*, taikymo sritį.

Vis dėlto Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pagal kiekvieną sutartį institucijos yra kompetentingos įgyvendinti tik tuos įgaliojimus, kuriuos joms suteikė ši sutartis. Tačiau normų tęstinumą laiko atžvilgiu reglamentuojantys principai gali lemti materialinės teisės nuostatų, kurios nebegalioja Bendrijos institucijai priimant teisės aktą, taikymą.

Taikydamas šiuos principus Pirmosios instancijos teismas sprendime *SP ir kt. prieš Komisiją* panaikino sprendimą, kurį Komisija priėmė pasibaigus EAPB sutarties galiojimui pagal AP sutarties 65 straipsnio 4 ir 5 dalis, o ne pagal atitinkamas Reglamento Nr. 17⁶⁹ nuostatas, kad konstatuotų kelių Italijos gelžbetonio armatūros gamintojų padarytą AP 65 straipsnio 1 dalies pažeidimą ir atitinkamoms įmonėms paskirtų baudas.

Tačiau sprendime *González y Díez prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pasibaigus EAPB sutarties galiojimui Komisija teisėtai priėmė sprendimą, susijusį su valstybės pagalba, suteikta į minėtos sutarties taikymo sritį patenkantiems sektoriams, remiantis EB 88 straipsnio 2 dalimi, prieš pasibaigiant EAPB sutarties galiojimui susiklosčiusių situacijų atžvilgiu. Dėl materialinių normų Pirmosios instancijos teismas vis dėlto padarė išvadą, kad Komisija neturėjo teisės nagrinėti ginčijamos pagalbos remdamasi EB sutarties pagrindu priimtu reglamentu.

Bendrijos prekių ženklas

Sprendimai, priimti Reglamento Nr. 40/94⁷⁰ srityje, ir aptariamais metais rodo didelį išnagrinėtų bylų (128 bylos) skaičių: nuo šiol jie sudaro 32 % visų sprendimų.

⁶⁸ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *González y Díez prieš Komisiją*, T-25/04, ir 2007 m. spalio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *SP ir kt. prieš Komisiją*, T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 ir T-98/03. Pastarajame sprendime nagrinėti klausimai buvo taip pat nagrinėjami tą pačią dieną priimtuose sprendimuose *Riva Acciaio prieš Komisiją*, T-45/03, *Feralpi Siderurgica prieš Komisiją*, T-77/03, ir *Ferriere Nord prieš Komisiją*, T-94/03.

⁶⁹ Minėtas reglamentas.

⁷⁰ 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, p. 1).

1. Absoliutūs atsisakymo registruoti pagrindai

Priėmęs iš viso 68 sprendimus, kuriais buvo išspręstos bylos, susijusios su absoliučiais atsisakymo registruoti pagrindais, Pirmosios instancijos teismas trimis iš jų panaikino Apeliacinės tarybos sprendimus⁷¹. Pirmame sprendime *Kustom Musical Amplification prieš VRDT (Gitaros forma)* jis nustatė teisės būti išklausytam ir pareigos motyvuoti pažeidimą dėl to, kad naudojantis Vidaus rinkos derinimo tarnybos (toliau – VRDT) pareiškėjui iki jos sprendimo priėmimo pateiktomis nuorodomis buvo neįmanoma įeiti į interneto svetaines, atsižvelgiant į kurias VRDT nusprendė atmesti prašomą prekių ženklą.

Sprendime *IVG Immobilien prieš VRDT (I)* Pirmosios instancijos teismas kritikavo VRDT dėl analizės, kurią atlikusi ji atsisakė registruoti iš „i“ raidės sudarytą vaizdinį žymenį kelioms finansinėms ir su nekilnojamuoju turtu susijusioms paslaugoms, nepakankamumo. Visų pirma Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad užuot rėmusis išvada, kad nagrinėjamas žymuo yra įprastas, VRDT turėjo išnagrinėti klausimą, ar konkrečiai šis žymuo visuomenės, kuriai jis skirtas, suvokimu leidžia atskirti prekių ženklo paraišką pateikusio asmens paslaugas nuo tų, kurias teikia jo konkurentai.

Galiausiai sprendime *Bang & Olufsen prieš VRDT (Garsiakalbio forma)* Pirmosios instancijos teismas pripažino, jog, atsižvelgiant į tai, kad pirkdami ilgalaikio vartojimo techniką vartotojai ypač atidžiai vertina, garsiakalbio forma gali būti įregistruota kaip erdvinis prekių ženklas, atkreipiant dėmesį ir į estetinį visumos rezultatą. Be to, jis nurodė, kad net jeigu išskirtinės ar originalios savybės nėra registracijos sąlyga *sine qua non*, vis dėlto jų buvimas gali suteikti reikalingą išskirtinumo laipsnį prekių ženklui, kuris kitaip jo neturėtų.

Atvirkščiai, sprendime *Neumann prieš VRDT (Mikrofono galvutės forma)*⁷² Pirmosios instancijos teismas patvirtino VRDT atsisakymą mikrofono galvutės formą įregistruoti kaip Bendrijos prekių ženklą. Iš tiesų, nors paprastas atitinkamų prekių vartotojas greičiausiai yra atidus jų įvairioms techninėms arba estetinėms detalėms, tai savaime nereiškia, kad jis jas suvoks kaip atliekančias prekių ženklo funkciją. Be to, jokio skiriamąjo požymio negali atsirasti dėl to, kad konkuruojančios įmonės buvo priverstos atsisakyti gaminti arba parduoti analogiškos formos prekes.

⁷¹ 2007 m. vasario 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Kustom Musical Amplification prieš VRDT (Gitaros forma)*, T-317/05; 2007 m. birželio 13 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *IVG Immobilien prieš VRDT (I)*, T-441/05 ir 2007 m. spalio 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Bang & Olufsen prieš VRDT (Garsiakalbio forma)*, T-460/05.

⁷² 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Neumann prieš VRDT (Mikrofono galvutės forma)*, T-358/04.

2. Santykiniai atsisakymo registruoti pagrindai

a) Vienos kitas papildančios prekės

Sprendime *El Corte Inglés prieš VRDT – Bolaños Sabri (PiraÑAM diseño original Juan Bolaños)*⁷³ Pirmosios instancijos teismas panaikino VRDT sprendimą, kuriame buvo padaryta išvada, jog, pirma, drabužiai, avalynė ir galvos apdangalai bei, antra, odinės prekės, kaip antai rankinės, piniginės ir portfeliai, nėra panašūs. Iš tiesų vertinant, ar šios prekės viena kitą papildo, reikia atsižvelgti į tai, ar jos gali atlikti bendrą estetinę funkciją ir kartu prisidėti prie vartotojų išvaizdos. Nagrinėjamas prekes vienijančių ryšių suvokimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į galimą šios išvaizdos įvairių sudedamųjų dalių suderinimo reikalavimą šias prekes kuriant ar įsigyjant. Dėl šio suvokimo galima galvoti, jog atsakomybė už jų pagaminimą tenka tai pačiai įmonei.

Tuo pačiu klausimu kituose dviejuose sprendimuose buvo padaryta išvada atitinkamai, kad tiek, kiek, pirma, vyno taurės, grafinai ir filtrai bei, antra, vynas vieni kitus papildo, nepakanka, kad nagrinėjamos prekės būtų pripažintos panašiomis ir kad akivaizdaus parfumerijos prekių ir odinių prekių skirtumo negali paneigti argumentai, susiję su jų galimu estetiniu vienos kitų papildymu⁷⁴.

b) Kitais nei ankstesni prekių ženklai žymenimis pagrįsti protestai

Reglamento Nr. 40/94 8 straipsnio 4 dalis leidžia pateikti protestą dėl Bendrijos prekių ženklo registracijos remiantis kitu nei ankstesnis prekių ženklas žymeniu. Nagrinėdamas Čekijos bendrovės *Budějovický Budvar* ir Amerikos bendrovės *Anheuser-Busch* ginčą dėl Bendrijos prekių ženklų BUDWEISER ir BUD, Pirmosios instancijos teismas patikslino šia nuostata suteiktų teisių apimtį⁷⁵. Jis nustatė, kad *Budějovický Budvar*, kuri anksčiau pagal Lisabonos susitarimą dėl kilmės vietos nuorodų apsaugos Prancūzijoje buvo įregistravusi kilmės vietos nuorodą alui, negali ja remtis protestuodama *Anheuser-Busch* paraiškas, susijusias su tapačiomis ar panašiomis prekėmis. Iš tiesų, nors Prancūzijos teisė Lisabonos susitarime numatytą apsaugą taiko ir nepanašių prekių atveju, vis dėlto ji reikalauja, kad dėl trečiojo asmens pasinaudojimo ginčijamu žymeniu būtų galima Prancūzijoje neteisėtai pasinaudoti nagrinėjamų kilmės vietos nuorodų žinomumu arba jį susilpninti, o to *Budějovický Budvar* neįrodė.

⁷³ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-443/05](#).

⁷⁴ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Mülhens prieš VRDT – Conceria Toska (TOSKA)*, [T-263/03](#). Ta pati analizė padaryta 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime *Mülhens prieš VRDT – Cara (TOSKA LEATHER)*, [T-28/04](#) ir sprendime *Mülhens prieš VRDT – Minoronzoni (TOSCA BLU)*, [T-150/04](#).

⁷⁵ 2007 m. birželio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Budějovický Budvar ir Anheuser-Busch prieš VRDT (AB GENUINE Budweiser KING OF BEERS)*, [T-57/04](#) ir [T-71/04](#); sprendimai *Budějovický Budvar prieš VRDT – Anheuser-Busch (BUDWEISER)*, [T-53/04–T-56/04](#), [T-58/04](#) ir [T-59/04](#) ir *Budějovický Budvar prieš VRDT – Anheuser-Busch (BUD)*, [T-60/04–T-64/04](#).

c) Ankstesnio prekių ženklo geras vardas

Pagal Reglamento Nr. 40/94 8 straipsnio 5 dalį ankstesnio prekių ženklo, turinčio gerą vardą, savininkas turi teisę pateikti protestą dėl paraiškos įregistruoti tapatų arba panašų prekių ženklą, net jei jis susijęs tik su prekėmis ar paslaugomis, kurios skiriasi nuo ankstesniu prekių ženklu žymimų prekių ir paslaugų.

Sprendime *Sigla prieš VRDT – Elleni Holding (VIPS)*⁷⁶ reikėjo nustatyti, ar žodinio prekių ženklo VIPS, žyminčio visų pirma greitojo maisto restoranų tinklą, geras vardas gali sudaryti kliūčių įregistruoti tą patį prekių ženklą, be kita ko, viešbučiams ar restoranams skirtoms kompiuterių programavimo paslaugoms. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad naudojant prašomą prekių ženklą galima nepagrįstai gauti naudos iš ankstesnio prekių ženklo skiriamojo požymio arba gero vardo ir tada, kai vartotojas, nebūtinai supainiodamas nagrinėjamos prekės arba paslaugos komercinę kilmę, dėmesį atkreipia į patį prašomą prekių ženklą ir nuperka juo pažymėtą prekę arba paslaugą todėl, kad ji pažymėta šiuo prekių ženklu, kuris yra tapatus gerą vardą turinčiam ankstesniam prekių ženklui arba panašus į jį. Taigi šis vertinimas skiriasi nuo galimybės supainioti nagrinėjamos prekės ar paslaugos komercinę kilmę vertinimo. Kadangi būtinos sąlygos nebuvo įvykdytos, Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė.

Tačiau byloje *Aktieselskabet af 21. november 2001 prieš VRDT – TDK Kabushiki Kaisha (TDK)*⁷⁷ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad aplinkybė, jog ankstesnis prekių ženklas TDK, žymintis vaizdo ir garso įrašymo aparatūrą, turi ryškesnį skiriamąjį požymį dėl įgyto gero vardo, leidžia jo savininkui veiksmingai protestuoti dėl to paties prekių ženklo įregistravimo sportiniams drabužiams. Iš tiesų, kadangi ankstesnis prekių ženklas naudojamas rėmimo veiklai, ypač sporto srityje, egzistuoja nehipotetinė galimybė, jog ateityje naudojant prašomą prekių ženklą bus galima nepagrįstai gauti naudos iš ankstesnio prekių ženklo reputacijos. Beje, sprendime *Antartica prieš VRDT – Nasdaq Stock Market (nasdaq)*⁷⁸ nurodyta, kad tokia galimybė gali būti įrodyta remiantis loginėmis išvadomis, padarytomis atlikus tikimybių analizę ir atsižvelgus į įprastą praktiką atitinkamame komerciniame sektoriuje bei į visas kitas bylos aplinkybes.

3. Procedūros dėl prekių ženklo paskelbimo negaliojančiu

Pagal Reglamento Nr. 40/94 51 ir tolesnius straipsnius VRDT galima paduoti prašymus paskelbti negaliojančiais jau įregistruotus Bendrijos prekių ženklus. Per aptariamą laikotarpį išnagrinėjęs tris ieškinius šioje srityje Pirmosios instancijos teismas priėmė du

⁷⁶ 2007 m. kovo 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-215/03](#).

⁷⁷ 2007 m. vasario 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-477/04](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-197/07 P).

⁷⁸ 2007 m. gegužės 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-47/06](#) (pateiktas apeliacinis skundas, C-320/07 P).

sprendimus dėl panaikinimo⁷⁹ ir viename jų (sprendimas *La Perla prieš VRDT – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)*) priminė, kad taikant Reglamento Nr. 40/94 8 straipsnio 5 dalį nereikalaujama, kad egzistuočių galimybė supainioti.

Antroje byloje, kurioje buvo priimtas sprendimas dėl panaikinimo (sprendimas *Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano prieš VRDT – Biraghi (GRANA BIRAGHI)*) iškilo klausimas, ar Reglamento Nr. 2081/92⁸⁰ teikiama apsauga saugomai kilmės vietos nuorodai (toliau – SKVN) „grana padano“ pateisina prekių ženklo GRANA BIRAGHI panaikinimą. Priminę, kad taikant Reglamentą Nr. 40/94 neturi būti pakenkta SKVN suteiktai apsaugai, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad VRDT turi atsisakyti registruoti arba paskelbti negaliojančiu bet kokią prekių ženklą, kuris atkartoja įregistruotą pavadinimą prekėms, kurioms netaikomas įregistravimas, arba kuris SKVN netinkamai naudoja, imituoja ar atkuria. Šiais tikslais ji turi atlikti detalią analizę ir patikrinti, ar prašomas prekių ženklas turi tik bendrinę SKVN sudedamąją dalį. Šis patikrinimas turi būti grindžiamas teisinio, ekonominio, techninio, istorinio, kultūrinio ir socialinio pobūdžio kriterijais, atitinkamais nacionalinės ir Bendrijos teisės aktais bei tuo, kaip paprastas vartotojas suvokia pavadinimą (apie tai galima sužinoti atlikus apklausas). Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Apeliacinė taryba padarė klaidingą išvadą, jog pavadinimas „grana“ yra bendrinis, ir kad SKVN „grana padano“ nekliudo įregistruoti prekių ženklą GRANA BIRAGHI.

4. Formos ir procedūros klausimai

a) Procedūra Protestų skyriuje

Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad būtinus formas reikalavimus atitinka protestas, kuriame tik nurodyta, jog jis grindžiamas galimybe supainioti, nes šios nuorodos pakanka, kad VRDT ir pareiškėja žinotų, kokių motyvu protestas buvo pagrįstas⁸¹. Be to, jis taip pat nurodė, jog į datą, kai VRDT faksu gavo neišsamų protestą, atsižvelgiama vertinant, ar buvo laikytasi protesto pateikimo termino, jei protestą pateikęs asmuo savo iniciatyva rūpestingai pateikia VRDT išsamią minėto akto versiją⁸².

Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Protestų skyrius protestų pagrįstumą turi nagrinėti net tada, kai protesto procedūrą pradedančio akto motyvuose minima tik „Galimybė supainioti“, ir kad į protesto pagrindų paaiškinimą negalima atsižvelgti, nes jis pateiktas kita

⁷⁹ 2007 m. gegužės 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *La Perla prieš VRDT – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)*, T-137/05 ir 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Consorzio per la tutela del formaggio Grana Padano prieš VRDT – Biraghi (GRANA BIRAGHI)*, T-291/03.

⁸⁰ 1992 m. liepos 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2081/92 dėl žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų ir kilmės vietos nuorodų apsaugos (OL L 208, p. 1).

⁸¹ 2007 m. sausio 16 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Calvo Growers prieš VRDT – Calvo Sanz (Calvo)*, T-53/05.

⁸² 2007 m. gegužės 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Black & Decker prieš VRDT – Atlas Copco (Geltono ir juodo elektros prietaiso erdvinis pavaizdavimas ir kt.)*, T-239/05, T-240/05–T-247/05, T-255/05, T-274/05 ir T-280/05.

nei protesto kalba. Iš tiesų protestas negali būti atmetamas kaip nepagrįstas dėl to, kad nėra vertimo. Tačiau nagrinėjant reikia atsižvelgti tik į prekių ženklo paraiškoje, ankstesnio prekių ženklo registracijoje ir protesto dalyje, surašytoje protesto kalba, esančią informaciją⁸³. Beje, Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad Protestų skyrius neprivalo suinteresuotajai šaliai nustatyti termino šiam trūkumui pašalinti. Taigi minėtas skyrius turi teisę atsisakyti atsižvelgti į įrodymus, kurių protestą pateikęs asmuo nepateikė laiku tinkama kalba⁸⁴.

b) Funkcinis tęstinumas

Aptariamam laikotarpiu Pirmosios instancijos teismas panaikino tris Apeliacinių tarybų sprendimus, kuriais buvo atsisakyta atsižvelgti į šalių Protestų skyriams laiku nenurodytas faktines aplinkybes ir nepateiktus įrodymus⁸⁵. Remdamasis neseniai Teisingumo Teismo praktikoje pateiktais išaiškinimais⁸⁶ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad nors tiesa, jog šalis neturi besąlygiškos teisės į tai, kad Apeliacinė taryba nagrinėtų jos pavėluotai nurodytas faktines aplinkybes ir pateiktus įrodymus, vis dėlto pastaroji turi diskreciją nuspręsti, ar sprendime, kurį ji turi priimti, reikia atsižvelgti į šias aplinkybes, nebent teisės nuostatose būtų numatyta kitaip. Todėl bet koks sprendimas šiuo klausimu turi būti tinkamai motyvuotas ir jame turi būti išnagrinėta, pirma, ar pavėluotai pateikti įrodymai iš pirmo žvilgsnio gali būti realiai svarbūs jai pateikto protesto nagrinėjimo rezultatui ir, antra, ar procedūros stadija, per kurią minėti įrodymai pateikiami pavėluotai, bei su šiuo pateikimu susijusios aplinkybės nedraudžia į juos atsižvelgti. Beje, kitoje byloje⁸⁷ pripažinęs, kad taikytinos nuostatos Apeliacinei tarybai nepalieka jokios diskrecijos, Pirmosios instancijos teismas patvirtino, kad pastaroji teisingai atsisakė atsižvelgti į ankstesnio prekių ženklo naudojimo iš tikrųjų įrodymą, kurį protestą pateikęs asmuo Protestų skyriui pateikė pavėluotai.

Dėl pareigos motyvuoti Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad kai Apeliacinė taryba patvirtina visą Protestų skyriaus sprendimą, šis sprendimas bei jo motyvacija priskiriami aplinkybėms, kuriomis Apeliacinė taryba priėmė savo sprendimą⁸⁸.

Be to, Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad kai Apeliacinė taryba mano, jog Protestų skyrius nepagrįstai pasirinko santykinį atmetimo pagrindą, ji turi nuspręsti dėl kitų pagrindų, kuriais galbūt šiame skyriuje buvo remtasi, net jei jis juos atmetė arba nenagrinėjo⁸⁹.

⁸³ Sprendimas *Calvo*, žr. 81 išnašą.

⁸⁴ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Flex Equipos de Descanso prieš VRDT – Leggett & Platt (LURA-FLEX)*, T-192/04.

⁸⁵ Pirmosios instancijos teismo sprendimas *LURA-FLEX*, nurodytas 84 išnašoje; 2007 m. spalio 4 d. Sprendimas *Advance Magazine Publishers prieš VRDT – Capela & Irmãos (VOGUE)*, T-481/04, ir 2007 m. lapkričio 6 d. Sprendimas *SAEME prieš VRDT – Racke (REVIAN's)*, T-407/05.

⁸⁶ 2007 m. kovo 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *VRDT prieš Kaul*, C-29/05 P, Rink. p. I-2213.

⁸⁷ 2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *K & L Ruppert Stiftung prieš VRDT – Lopes de Almeida Cunha ir kt. (CORPO knyga)*, T-86/05.

⁸⁸ 2007 m. lapkričio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Wesergold Getränkeindustrie prieš VRDT – Lidl Stiftung (VITAL FIT)*, T-111/06.

⁸⁹ Sprendimas *VIPS*, nurodytas 76 išnašoje.

Beje, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, jog aplinkybė, kad prašymą panaikinti Apeliacinės tarybos sprendimą, kuriuo protestas dėl prašomo prekių ženklo registravimo buvo patenkintas, pateikusi šalis Apeliacinėje taryboje neginčijo prekių ženklų, dėl kurių kilo ginčas, panašumo, visiškai nepanaikina VRDT pareigos nuspręsti, ar šie prekių ženklai yra panašūs arba tapatūs. Taigi tokia aplinkybė juo labiau neturėtų atimti iš šios šalies teisės neviršijant Apeliacinei tarybai pateikto ginčo teisinio ir faktinio pagrindo ribų ginčyti šiuo klausimu minėtos instancijos pateiktą vertinimą⁹⁰.

c) Absoliučių ir santykinų atmetimo pagrindų santykis

Sprendime *Ekabe International prieš VRDT – Ebro Puleva (OMEGA3)*⁹¹ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad jei vykstant protesto procedūrai VRDT padaro išvadą, jog bendras abiejų prekių ženklų dominuojantis elementas neturi skiriamąjo požymio, ji turi iš naujo pradėti prašomo prekių ženklo nagrinėjimo procedūrą ir pripažinti, kad toks absoliutus atmetimo pagrindas neleidžia įregistruoti minėto prekių ženklo. Todėl šioje byloje ieškinys buvo atmestas motyvuojant tuo, kad ieškovas neturi jokio suinteresuotumo dėl sprendimo, kuriuo jo paraiška įregistruoti buvo atmesta remiantis santykinu atmetimo pagrindu, panaikinimo, jei panaikinus šį sprendimą VRDT gali tik priimti naują sprendimą, atmetantį paraišką įregistruoti, šį kartą remiantis absoliučiu atmetimo pagrindu.

d) Galimybė apriboti prekių ženklo paraiškoje nurodytų prekių sąrašą

Per aptariamą laikotarpį teismo praktika, pagal kurią ieškovas turi teisę apriboti savo prekių ženklo paraiškoje nurodytų prekių sąrašą su sąlyga, kad šis apribojimas gali būti aiškinamas taip, kad jis nebeprašo panaikinti sprendimo atmesti tiek, kiek tai susiję su prekėmis, kurias jis išbraukė iš sąrašo⁹², buvo išplėtota, nes Pirmosios instancijos teismas du kartus atsisakė atsižvelgti į padarytus apribojimus. Pirma, jis nusprendė, jog prekių ženklo paraiškos, kuriose iš pradžių buvo nurodyti mikrofonai, apribojimas paliekant tik „įrašų studijoje naudojamus mikrofonus ir jų sudėtinės dalis“ gali pakeisti ginčo dalyką, nes atitinkama visuomenė būtų kita nei visuomenė, į kurią atsižvelgė Apeliacinė taryba⁹³. Antra, jis nusprendė, kad apribojimas, kuriuo iš sąrašo nėra išbraukiama viena ar kelios prekės, bet pakeičiama visų šiame sąraše esančių prekių paskirtis, gali paveikti VRDT atliktą Bendrijos prekių ženklo nagrinėjimą⁹⁴.

⁹⁰ 2007 m. spalio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *AMS prieš VRDT – American Medical Systems (AMS Advanced Medical Services)*, T-425/03 (pateiktas apeliacinis skundas, C-565/07 P).

⁹¹ 2007 m. spalio 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-28/05.

⁹² 2003 m. kovo 5 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Unilever prieš VRDT (Kiaušinio formos tabletė)*, T-194/01, Rink. p. II-383, 13 punktas.

⁹³ Sprendimas *Mikrofono galvutės forma*, nurodytas 72 išnašoje.

⁹⁴ 2007 m. lapkričio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Tegometall International prieš VRDT – Wuppermann (TEK)*, T-458/05.

Galimybė susipažinti su dokumentais

2007 m. priimtuose trijuose sprendimuose, susijusiuose su Reglamentu Nr. 1049/2001⁹⁵, Pirmosios instancijos teismas patikslino tam tikrų skaidrumo principo išimčių, numatytų minėtame reglamente siekiant apsaugoti, pirma, viešąjį interesą tarptautinių santykių ir Bendrijos finansinės, pinigų ar ekonominės politikos srityje, antra, asmens privatumą ir neliečiamumą, trečia, teismo procesą ir, ketvirta, tyrimo tikslus, taikymo sritį.

Dėl pirmosios išimties, kuri numatyta Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies a punkto trečiojoje ir ketvirtojoje įtraukose, sprendime *WWF European Policy Programme prieš Tarybą* buvo pripažinta, kad Taryba turėjo teisę atsisakyti suteikti ieškovei galimybę susipažinti su tarpinstitucine pažyma dėl klausimų, susijusių su 2003 m. rugsėjo mėn. Pasaulio prekybos organizacijos surengta ministrų konferencija Kankune. Iš tiesų buvo nuspręsta, jog pavišinus minėtą pažymą būtų sukeltas pagrįstai numatomas, o ne vien hipotetinis pavojus paveikti Bendrijos ir jos valstybių narių diskreciją derėtis.

Sprendime *Bavarian Lager prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas patikslino teisės susipažinti su dokumentais išimties, kuria siekiama saugoti asmens privatumą ir neliečiamumą (Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktas), taikymo sritį. Pirmosios instancijos teismas paaiškino ryšį tarp Reglamento Nr. 1049/2001, kuriuo siekiama užtikrinti kuo didesnę viešosios valdžios institucijų sprendimų priėmimo procedūros skaidrumą, ir Reglamento Nr. 45/2001⁹⁶, kuriuo siekiama užtikrinti asmenų privatumo apsaugą tvarkant asmens duomenis. Pirmosios instancijos teismas, paprašytas nuspręsti, ar Komisija turėjo teisę nepateikti įmonei protokolo, kuriame įrašytos prieš kelerius metus per procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo vykusio susitikimo dalyvių pavardės, pripažino, kad aišku, jog minėtų asmens duomenų pavišimas yra „duomenų tvarkymas“ Reglamento Nr. 45/2001 prasme, bet pridūrė, kad toks tvarkymas yra teisėtas, nes jį reikia atlikti dėl reikalavimo vykdyti Reglamente Nr. 1049/2001 nustatytą teisėtą pareigą pavišinti.

Be to, kadangi Reglamentas Nr. 1049/2001 numato, kad paraišką leisti susipažinti su dokumentu pateikęs asmuo neprivalo pagrįsti savo paraiškos, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 45/2001 reikalavimas įrodyti duomenų perdavimo būtinybę tapo netaikytinas. Tačiau asmens duomenų apsauga išlieka garantuojama atsižvelgiant į tai, kad Reglamentas Nr. 1049/2001 leidžia atsisakyti suteikti galimybę susipažinti su dokumentu, jei jo pavišimas pakenktų atitinkamų asmenų privatumo ir neliečiamumo apsaugai. Priminę, kad nėra jokių esminių priežasčių, kurios į „privatumo“ sąvoką neleistų įtraukti profesinės ar komercinės veiklos, Pirmosios instancijos teismas patvirtino, kad Komisijos organizuoto susitikimo dalyvių pavardžių pavišimas nekelia pavojaus atitinkamų asmenų privatumui, nes vykstant susitikimui jie išreiškė ne savąją, bet

⁹⁵ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, p. 43). 2007 m. balandžio 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *WWF European Policy Programme prieš Tarybą*, T-264/04; 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *API prieš Komisiją*, T-36/04 (pateiktas apeliacinis skundas, C-514/07 P) ir 2007 m. lapkričio 8 d. Sprendimas *Bavarian Lager prieš Komisiją*, T-194/04.

⁹⁶ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001, p. 1).

jų atstovaujamų įstaigų poziciją. Šiomis aplinkybėmis norint pavišinti dalyvių pavardes nebūtina gauti aptariamų asmenų išankstinio sutikimo.

Dėl skaidrumo principo išimties, kuria siekiama apsaugoti teismo procesą (Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies antroji įtrauka), minėtame sprendime *API prieš Komisiją* buvo išplėtotą teismo praktika, susijusi su teise susipažinti su institucijų Bendrijos teismuose pateiktais procesiniais dokumentais.

Gavęs ieškinį, kurį pateikė *Association de la presse internationale* dėl Komisijos sprendimo atsisakyti leisti jai susipažinti su tam tikrais dokumentais, susijusiais su keliomis Teisingumo Teisme ar Pirmosios instancijos teisme nagrinėtomis bylomis, pastarasis iš pradžių priminė, kad Komisija turėjo konkrečiai išnagrinėti kiekvieno dokumento, su kuriuo prašoma leisti susipažinti, turinį. Taigi ji neturėjo teisės abstrakčiai manyti, jog visiems bylose, kuriose ji dalyvavo, pateiktiems pareiškimams automatiškai ir bendrai taikoma nagrinėjama išimtis. Iš tiesų prašomų dokumentų turinio galima nenagrinėti tik tada, kai akivaizdu, jog nurodyta išimtis taikoma visam jų turiniui. Šiuo atžvilgiu Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad pati Komisija turi ginti savo poziciją be jokio išorės spaudimo, todėl iki posėdžio ji gali atsisakyti pavišinti savo pareiškimus, neprivalėdama iš anksto konkrečiai įvertinti jų turinio. Tačiau įvykus posėdžiui Komisija privalo konkrečiai įvertinti kiekvieną prašomą pavišinti dokumentą.

Dėl atsisakymo leisti susipažinti su pareiškimais jau baigtoje byloje Pirmosios instancijos teismas mano, kad išimtimi, susijusia su teismo proceso apsauga, negalima veiksmingai remtis, nes pareiškimų turinys jau galėjo būti pateiktas teismo posėdžio pranešime, aptartas viešame posėdyje bei pakartotas sprendime.

Be to, Pirmosios instancijos teismas priėmė sprendimą ir dėl skaidrumo principo išimties, kuria siekiama apsaugoti tyrimo tikslus (Reglamento Nr. 1049/2001 4 straipsnio 2 dalies trečioji įtrauka), taikymo srities ir nusprendė, kad ši išimtis neleidžia Komisijai atsisakyti suteikti visuomenei galimybę susipažinti su dokumentais, susijusiais su procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo, tol, kol atitinkama valstybė narė neįvykdo sprendimo, kuriuo buvo pripažinta, jog ji pažeidė Bendrijos teisę.

Ši išimtis buvo labiau patikslinta ir minėtame sprendime *Bavarian Lager prieš Komisiją*. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad net jei būtinybė apsaugoti asmenų, pateikiančių Komisijai informaciją, susijusią su galimais Bendrijos teisės pažeidimais, anonimiškumą yra teisėtas tikslas, galintis pateisinti atsisakymą suteikti galimybę susipažinti su visais tam tikrais dokumentais ar net jų dalimi, Komisija neturi teisės priimti sprendimo *in abstracto* dėl to, kad prašomų duomenų pavišinimas gali pakenkti jos tyrimui. Atvirkščiai, ji turi įrodyti, kad dokumento, kurį pateikti prašoma praėjus keleriems metams nuo procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo, per kurią jis buvo parengtas, pabaigos, pavišinimas būtų konkrečiai ir realiai trukdęs įgyvendinti šio tyrimo tikslą.

Bendra žemės ūkio politika

Taikant pagreitiną procedūrą priimtu sprendimu *Vengrija prieš Komisiją*⁹⁷ Pirmosios instancijos teismas panaikino Komisijos reglamentą Nr. 1572/2006⁹⁸, nustatantį naują kokybės kriterijų, t. y. natūrinio svorio kriterijų, taikomą kukurūzams, siekiant, kad jie atitiktų kompetentingos nacionalinės agentūros, nustatyta kaina superkančios joms pateiktus Bendrijoje surinktus kukurūzus, jeigu pateikti kukurūzai atitinka nustatytas sąlygas, ypač susijusias su kokybe ir kiekybe, intervencijos reikalavimus. Pagal šį reglamentą natūrinio svorio kriterijaus nustatymas pateisinamas atsižvelgiant į situaciją, susijusią su naujomis intervencinėmis priemonėmis, visų pirma susijusią su tam tikrų grūdų ilgalaikiu sandėliavimu ir jo poveikiu produktų kokybei.

Pirmiausia Pirmosios instancijos teismas pastebėjo, kad nustačius naują kriterijų, susijusį su kukurūzų natūriniu svoriu, likus dvylikai dienų iki reglamento taikymo, t. y. tuo metu, kai gamintojai jau apsėjo dirvą ir nebegalėjo daryti įtakos derliaus natūriniam svoriui, ginčijamomis nuostatomis buvo paveiktos atitinkamų gamintojų investicijos, nes jomis iš esmės pakeistos intervencijos kukurūzų atveju sąlygos. Kadangi apie naujo natūrinio svorio kriterijaus nustatymą aptariamiesiems ūkininkams nebuvo pranešta laiku, Komisija pažeidė jų teisėtus lūkesčius.

Be to, antra, Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad pagal paties reglamento tekstą sugriežtinti jau galiojusius kokybės kriterijus buvo būtina siekiant sumažinti intervencinių produktų kokybės pablogėjimą ir išsaugoti jų tinkamumą tolesniam naudojimui. Tačiau tas pats reglamentas aiškiai ir tiesiogiai nenurodo, kaip nustačius natūrinio kiekio kriterijų būtų siekiama sugriežtinti ir kukurūzų kokybės kriterijų. Pastebėjęs, jog Komisijos argumentas, kad natūrinis kiekis yra svarbus norint įvertinti kukurūzų kokybę, nes jis daro įtakos kukurūzų maistinei vertei, ne tik nepagrįstas jokių įrodymų, bet ir paneigtas pačios Komisijos jam pateiktais dokumentais, ir priminęs, kad jis neturi pateikti įrodymų vietoj šalių, Pirmosios instancijos teismas galėjo tik pripažinti, jog buvo padaryta akivaizdi vertinimo klaida.

II. Ginčai dėl žalos atlyginimo

Pirmosios instancijos teismo jurisdikcija

2007 metais Pirmosios instancijos teismas, patikslindamas savo jurisdikcijos nagrinėti ginčus dėl žalos atlyginimo apimtį, priėmė tris nutartis⁹⁹.

⁹⁷ 2007 m. lapkričio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-310/06](#).

⁹⁸ 2006 m. spalio 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1572/2006, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 824/2000, nustatantį intervencinių agentūrų vykdomo grūdų perėmimo procedūras ir analizės metodus grūdų kokybei nustatyti (OL L 290, p. 29).

⁹⁹ 2007 m. vasario 5 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *Sinara Handel prieš Tarybą ir Komisiją*, [T-91/05](#); minėta nutartis *Commune de Champagne ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją* ir 2007 m. rugsėjo 5 d. Nutartis *Document Security Systems prieš ECB*, [T-295/05](#).

Aplinkybė, kad EB 235 straipsnio nuostatomis kartu su EB 288 straipsnio nuostatomis Bendrijos teismui suteikiama išimtinė jurisdikcija nuspręsti dėl ieškinių, susijusių su Bendrijos padarytos žalos atlyginimu, negali jo atleisti nuo pareigos patikrinti jam pateikto ieškinio tikrąjį pobūdį vien dėl to, kad nurodytas pažeidimas gali būti priskirtas Bendrijos institucijoms. Taigi nutartyje *Sinara Handel prieš Tarybą ir Komisiją* Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti prašymo kompensuoti negautas pajamas, atitinkančias per nagrinėjamą laikotarpį sumokėtų antidempingo muitų sumas be mokesčių. Ši žala iš tikrųjų turi būti laikoma atsiradusia išimtinai dėl to, kad buvo sumokėtos mokėtinos nustatytų antidempingo muitų sumos, todėl šis ieškinys galiausiai yra prašymas sugrąžinti minėtus muitus. Taigi tik nacionaliniai teismai turi jurisdikciją nagrinėti tokį prašymą.

Byloje, kurioje buvo priimta nutartis *Document Security Systems prieš ECB*, Pirmosios instancijos teismas turėjo patikslinti savo jurisdikciją spręsti dėl Bendrijos atsakomybės, kai tvirtinama, jog buvo pažeista nacionalinė teisė.

Ieškovės, teigusios, jog ji yra devyniose valstybėse narėse patvirtinto Europos patento, susijusio su apsauga nuo banknotų klastojimo, savininkė, manymu, Europos centrinis bankas (toliau – ECB) pažeidė šiuo patentu suteiktas teises. Ieškovė Pirmosios instancijos teismo prašė pripažinti, kad ECB pažeidė šiuo patentu suteiktas teises, ir priteisti iš jo žalos, padarytos pažeidus minėtas teises, atlyginimą. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad pagal Europos patentų išdavimo konvenciją, pirma, kiekvienoje valstybėje Europos patentas sukelia tokias pačias teises pasekmes kaip ir nacionalinis patentas ir, antra, bet koks Europos patento pažeidimas nagrinėjamas pagal nacionalinius įstatymus. Iš to jis padarė išvadą, kad ieškovė ieškiniu siekė apkaltinti ECB pažeidus devynis nacionalinius patentus, o tai priklauso ne Bendrijos teismų, bet nacionalinių teismų jurisdikcijai.

Nors tiesa, kad reikalavimai atlyginti žalą priklauso Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai, prašymas buvo atmestas kaip neturintis jokio teisinio pagrindo, nes nacionaliniai teismai nebuvo nustatę aptariamo pažeidimo. Pirmosios instancijos teismas pridūrė, kad ieškinio Bendrijai senaties terminas gali būti pradėtas skaičiuoti tik nuo to momento, kai ieškovė gauna kompetentingų nacionalinių teismų patvirtinimą, kad padarytas pažeidimas.

Galiausiai byloje, kurioje buvo priimta minėta nutartis *Commune de Champagne ir kt. prieš Tarybą ir Komisiją*, Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad tarptautiniu susitarimu tarp Bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos Šveicarijos teritorijoje ieškovams sukeltų tariamai žalingų pasekmių vienintelis šaltinis yra aplinkybė, kad suverenai nusprendusi pasirašyti ir ratifikuoti minėtą susitarimą Šveicarijos Konfederacija pripažino jo privalomumą ir įsipareigojo imtis priemonių, užtikrinančių jame numatytų pareigų vykdymą. Iš to aišku, kad žala, kurią ieškovai galėjo patirti Šveicarijos teritorijoje dėl priemonių, kurių Šveicarijos valdžios institucijos ėmėsi vykdydamos susitarimą, negali būti laikoma padaryta Bendrijos, todėl Pirmosios instancijos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinio dėl žalos atlyginimo.

Materialinės sąlygos

Pagal nusistovėjusią teismo praktiką Bendrijos atsakomybės už žalą, padarytą privatiems asmenims Bendrijos teisės pažeidimu, priskirtinu Bendrijos institucijai arba įstaigai, srityje teisė į žalos atlyginimą pripažįstama, jei yra tenkinamos trys sąlygos: pažeista teisės norma buvo siekiama suteikti privatiems asmenims teisių, pažeidimas yra pakankamai akivaizdus ir yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp akto autoriui nustatytos pareigos nesilaikymo ir nukentėjusių asmenų patirtos žalos¹⁰⁰.

1. Normos, suteikiančios privatiems asmenims teisių, sąvoka

Sprendime *Cytimo prieš Komisiją*¹⁰¹ Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad per viešojo pirkimo procedūrą derantis dėl sutarties tarp Bendrijos valdžios institucijos ir konkurso dalyvio sudarymo, sąžiningumo principo ir piktnaudžiavimo teise draudimo laikymasis yra normos, suteikiančios privatiems asmenims teisių. Be to, nors iš Reglamento Nr. 1605/2002¹⁰² 101 straipsnio pirmosios pastraipos matyti, kad perkančioji organizacija turi labai didelę diskreciją atsisakyti sudaryti sutartį ir todėl nutraukti derybas dėl sutarties sudarymo, Komisija pakankamai akivaizdžiai pažeidė sąžiningumo principą ir neteisėtai naudojosi šiuo reglamentu jai suteikta teise atsisakyti sudaryti viešojo pirkimo sutartį, du mėnesius tęsdama derybas dėl sutarties sudarymo, žinodama, kad jos bus nesėkmingos. Taigi Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad dėl to, jog Komisija nedelsdama neįspėjo ieškovės apie savo sprendimą atsisakyti sudaryti sutartį, pastaroji prarado realią galimybę dviejų mėnesių laikotarpį nuomoti pastatą trečiajam asmeniui.

Kalbėdamas apie normas, kurias Komisija pažeidė atlikdama ekonominę analizę dėl koncentracijų kontrolės, Pirmosios instancijos teismas sprendime *Schneider Electric prieš Komisiją*¹⁰³ nusprendė, kad nors tam tikri principai ir normos, kurių reikia laikytis atliekant konkurencijos analizę, iš tikrųjų yra normų, kuriomis siekiama suteikti privatiems asmenims teisių, pobūdžio, visos normos, kurių Komisija turi laikytis atlikdama ekonominį vertinimą, neturi būti automatiškai laikomos esančiomis tokio pobūdžio. Tačiau Pirmosios instancijos teismas šioje byloje nenusprendė dėl normos, kuri tariamai buvo pažeista, pobūdžio, o tik pripažino, kad tariamai patirta žala negalėjo atsirasti vien dėl šio pažeidimo.

Dėl teisės į gynybą pažeidimo, nes pranešime apie kaltinimus Komisija nepranešė ieškovei, kad nepateikusi tam tikrų koreguojančių priemonių ji neturi jokios galimybės pasiekti, kad būtų priimtas sprendimas, pripažįstantis sandorį suderinamu, Pirmosios instancijos teismas, priminęs esminę pranešimo apie kaltinimus reikšmę, nusprendė, kad reikia atsižvelgti tiek į su Bendrijos masto koncentracija susijusių finansinių interesų ir

¹⁰⁰ 1996 m. kovo 5 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Brasserie du pêcheur ir Factortame*, C-46/93 ir C-48/93, Rink. p. I-1029.

¹⁰¹ 2007 m. gegužės 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-271/04](#).

¹⁰² 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo Finansinio reglamento (OL L 248, p. 1).

¹⁰³ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, [T-351/03](#).

pramoninės rizikos svarbą, tiek į reikšmingą kontrolės galių, kurias turi Komisija reguliuodama konkurenciją, apimtį. Iš to jis padarė išvadą, kad ieškovė remiasi normos, kuria siekiama suteikti privatiems asmenims teisių, pažeidimu.

Atvirkščiai, sprendime *Fédération des industries condimentaires de France ir kt. prieš Komisiją*¹⁰⁴ Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad EB 211 ir 133 straipsniai, kaip kompetenciją suteikiančios normos, yra institucinio pobūdžio ir todėl nėra teisės normos, kuriomis siekiama suteikti teisių privatiems asmenims.

2. Pakankamai akivaizdus pažeidimas

Pakankamai akivaizdaus normos, suteikiančios privatiems asmenims teisių, pažeidimo sąvoka buvo labai išplėtotą koncentracijų kontrolės srityje nagrinėjant bylą, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Schneider Electric prieš Komisiją*.

Pirmosios instancijos teismui pirmame sprendime¹⁰⁵ panaikinus Komisijos sprendimą, kuriuo *Schneider* ir *Legrand* koncentracija buvo pripažinta nesuderinama su bendrąja rinka, *Schneider* pareiškė ieškinį dėl žalos, patirtos dėl šiuo sprendimu padarytų pažeidimų, atlyginimo.

Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad jeigu akivaizdaus pažeidimo sąvoka būtų laikoma apimančia visas klaidas ar pažeidimus, kurie, net jei iš tikrųjų yra sunkūs, savo pobūdžiu arba apimtimi yra susiję su įprastu institucijos, įpareigotos užtikrinti sudėtingų ir labai plačiai aiškinamų konkurencijos normų taikymą, elgesiu, galėtų būti sukeltas Bendrijos bendram interesui prieštaraujantis Komisijos veiklą slopinantis poveikis. Taigi palyginęs esamus interesus Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad teisės aktuose numatytos pareigos neįvykdymas, kuris gali būti paaiškinamas objektyviais institucijai ir jos tarnautojams tenkančiais suvaržymais, negali būti laikomas sudarančiu pakankamai akivaizdų pažeidimą. Tačiau tokiu pažeidimu gali būti laikomas elgesys, kuris pasireiškia teisės normai akivaizdžiai prieštaraujančiu veiksmu, kuriuo daroma didelė žala trečiojo asmens interesams ir kuris negali būti nei pateisinamas, nei paaiškinamas įprastą veiklą vykdančiai tarnybai objektyviai tenkančiais konkrečiais suvaržymais.

Dėl ekonominės analizės trūkumų Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad reikia atsižvelgti į tai, ką apskritai tokia analizė apima tiek faktinių aplinkybių, tiek išplėtotų argumentų atžvilgiu, į sudėtingus intelektualius vertinimus, kuriems gali būti būdingi tam tikri trūkumai, atsižvelgiant į instituciją saistančius terminus. Todėl didelės dokumentų stokos ar logikos trūkumų ne visada pakanka patraukti Bendriją atsakomybėn.

Kalbėdamas apie teisės į gynybą pažeidimą Pirmosios instancijos teismas nurodė, jog faktas, kad Komisija pranešime apie kaltinimus nepateikė nuorodos, kuri buvo esminė išvadoje ir sprendimo dėl nesuderinamumo rezoliucinėje dalyje, yra akivaizdus ir sunkus

¹⁰⁴ 2007 m. liepos 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas, T-90/03.

¹⁰⁵ 2002 m. spalio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Schneider Electric prieš Komisiją*, T-310/01, Rink. p. II-4071.

pažeidimas. Taigi šis teisės į gynybą pažeidimas nėra nei pateisinamas, nei paaiškinamas Komisijos tarnyboms objektyviai tenkančiais konkrečiais suvaržymais.

3. Priežastinis ryšys ir prisidėjimas prie žalos sau padarymo

Minėtame sprendime *Schneider Electric prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad taikant priežastinio ryšio analizės metodą lyginama situacija, kurioje atitinkamas trečiasis asmuo atsidūrė dėl neteisėtų veiksmų, ir situacija, kuri susiklostytų dėl teisės normą atitinkančio institucijos elgesio. Kai sprendimas, kuriuo buvo atsisakyta suteikti leidimą, buvo priimtas esant neteisėtai aplinkybei, negali būti daroma prielaida, kad prašymą pateikusiam asmeniui neišvengiamai būtų suteiktas minėtas leidimas, jei šis nustatytas pažeidimas nebūtų padarytas.

Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas pastebėjo, kad nors ieškovė neturėjo teisės į sandorio pripažinimą suderinamą, ji galėjo turėti realią galimybę pasiekti, kad būtų priimtas palankus sprendimas, kadangi negalima paneigti, jog pateikdama pasiūlymus neinvestuoti ji galėjo priversti Komisiją pripažinti sandorio suderinamumą, o nusprendusi kitaip pastaroji būtų padariusi vertinimo klaidą. Tačiau Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad ekonominių rodiklių pasikeitimų, kurių neišvengiamai kiltų, jei sprendimu būtų pripažintas suderinamumas, vertinimas yra pernelyg neapibrėžtas, kad būtų galima naudingai palyginti su situacija, susidariusia priėmus sprendimą dėl nesuderinamumo. Todėl šios galimybės įgyvendinimas susijęs su pernelyg dirbtiniais kriterijais, kad būtų galima įtikinamai įvertinti kiekybiniu atžvilgiu, vadinasi, tarp padaryto pažeidimo ir galimo sprendimo dėl sandorio suderinamumo nepriėmimo nėra pakankamai glaudaus priežastinio ryšio.

Tačiau Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad toks ryšys egzistuoja tarp padaryto pažeidimo ir dviejų rūšių žalos, tai yra, pirma, išlaidų, kurių bendrovė patyrė dėl dalyvavimo priėmus sprendimą dėl panaikinimo iš naujo pradėtoje sandorio kontrolės procedūroje, ir, antra, sumažintos perleidimo kainos, dėl kurios ieškovė susitarė su *Legrand* turto perėmėju, siekdama, kad perleidimas būtų atidėtas vėlesnei datai tam, kad teisminės procedūros Bendrijos teisme iki jų pabaigos neprarastų savo dalyko. Pastaruoju aspektu Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, jog dėl sprendime dėl nesuderinamumo esančių dviejų pažeidimų, kurie galėjo ieškovei atrodyti kaip akivaizdūs, teisėtai ir toliau siekdama, jog būtų priimtas teisėtas sprendimas, pripažįstantis sandorį suderinamą, ji buvo priversta atidėti *Legrand* faktinį pardavimą perėmėjui ir sutikti dėl mažesnės perleidimo kainos, nei ji būtų gavusi tuo atveju, jei galutinis pardavimas būtų atliktas nesant sprendimo dėl nesuderinamumo, kuriame iš pat pradžių buvo matyti padaryti du akivaizdūs pažeidimai.

Galiausiai šis sprendimas parodo, kokią įtaką atlygintinos žalos nustatymui sukelia ieškovo elgesys, ir tai atitinka teismo praktiką, pagal kurią, kai ieškovas prisideda prie žalos sau padarymo, jis negali prašyti atlyginti minėtos žalos dalies, už kurią jis atsakingas¹⁰⁶. Šiuo pagrindu pripažinęs, kad atsižvelgiant į įgyvendinto sandorio dėl susijungimo apimtį ir akivaizdžiai dėl jo sustiprintą dviejų vienintelių svarbiausių atitinkamoje rinkoje esančių

¹⁰⁶ 1985 m. lapkričio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Adams prieš Komisiją*, 145/83, Rink. p. 3539.

dalyvių ekonominę galią ieškovė negalėjo nežinoti, kad atliktas susijungimas bent jau galėjo sukurti ar sustiprinti dominuojančią padėtį didelėje bendrosios rinkos dalyje ir kad dėl to Komisija būtų jį uždraudusi, Pirmosios instancijos teismas įpareigojo Komisiją atlyginti tik du trečdalius žalos, kurią ieškovė patyrė dėl *Legrand* perleidimo kainos sumažinimo.

III. Apeliaciniai skundai

Tarnautojų teismui pradėjus savo teisminę veiklą 2005 m. gruodžio 12 d., iki šiol Pirmosios instancijos teismas gavo 37 apeliacinius skundus, iš kurių 27 buvo pateikti 2007 metais. Pastaraisiais metais jis baigė septynias iš šių bylų¹⁰⁷, kurių viena buvo baigta priėmus sprendimą panaikinti skundžiamą sprendimą.

Šiame sprendime, priimtame byloje *Parlamentas prieš Eistrup*, Pirmosios instancijos teismas panaikino nutartį¹⁰⁸, kuria Tarnautojų teismas atmetė prieštaravimą dėl priimtino, Parlamento pareikštą dėl to, kad ieškinyje ieškovo įgaliotas advokatas nebuvo ranka pasirašęs, bet buvo tik uždėtas jo parašo antspaudas. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad pagal dabar galiojančias Bendrijos teismų procedūros normas reikalavimas, kad ieškinio originalą advokatas pasirašytų ranka, yra vienintelė priemonė, leidžianti užtikrinti, kad ieškovei atstovauti Bendrijos teismuose įgaliotas asmuo prisiėmė atsakomybę už šio procesinio akto įvykdymą ir jo turinį¹⁰⁹.

IV. Prašymai taikyti laikinąsias apsaugos priemones

2007 m. Pirmosios instancijos teismui buvo pateikti 34 prašymai taikyti laikinąsias apsaugos priemones, ir tai yra gerokai daugiau, palyginti su 2006 m. pateiktų prašymų skaičiumi (25 prašymai). 2007 m. teisėjas, taikantis laikinąsias apsaugos priemones, išsprendė 41 bylą, o 2006 m. – 24 bylas. Jis patenkino keturis prašymus taikyti laikinąsias apsaugos priemones nutartyse *IMS prieš Komisiją*, *Du Pont de Nemours (Prancūzija) ir kt. prieš Komisiją*, *Prancūzija prieš Komisiją* ir *Donnici prieš Parlamentą*¹¹⁰.

¹⁰⁷ 2007 m. gegužės 23 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Parlamentas prieš Eistrup*, T-223/06 P; 2007 m. liepos 5 d. Sprendimas *Sanchez Ferriz prieš Komisiją*, T-247/06 P ir 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Chatzioannidou*, T-20/07 P; 2007 m. birželio 12 d. Pirmosios instancijos teismo nutartis *Komisija prieš André*, T-69/07 P; 2007 m. birželio 9 d. Nutartis *De Smedt prieš Komisiją*, T-415/06 P; 2007 m. liepos 12 d. Nutartis *Beau prieš Komisiją*, T-252/06 P, ir 2007 m. gruodžio 14 d. Nutartis *Nijs prieš Audito Rūmus*, T-311/07 P.

¹⁰⁸ 2006 m. liepos 13 d. Tarnautojų teismo nutartis *Eistrup prieš Parlamentą*, F-102/05.

¹⁰⁹ Šiuo klausimu taip pat žr. 2007 m. sausio 17 d. Pirmosios instancijos teismo nutartį *Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret et Akar prieš Komisiją*, T-129/06.

¹¹⁰ 2007 m. birželio 7 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis *IMS prieš Komisiją*, T-346/06 R ir 2007 m. liepos 19 d. Nutartis *Du Pont de Nemours (Prancūzija) ir kt. prieš Komisiją*, T-31/07 R; 2007 m. rugsėjo 28 d. teisėjo, taikančio laikinąsias apsaugos priemones, nutartis *Prancūzija prieš Komisiją*, T-257/07 R ir 2007 m. lapkričio 15 d. Nutartis *Donnici prieš Parlamentą*, T-215/07 R (pateiktas apeliacinis skundas, C-512/07 P (R)). Reikia pridurti, kad 2007 m. sausio 24 d. Nutartimi *Scott prieš Komisiją* (T-366/00 R) pirmininkas *inaudita altera parte* patenkino prašymą sustabdyti sprendimo, nurodančio susigrąžinti valstybės pagalbą, vykdymą, paskui 2007 m. kovo 30 d. Nutartimi pripažino, kad šioje byloje nebereikia priimti sprendimo, nes Pirmosios instancijos teismas 2007 m. kovo 29 d. panaikino pagrindinėje byloje ginčijamą sprendimą.

Minėtoje byloje *IMS prieš Komisiją* ieškovė prašė sustabdyti palankios nuomonės, kurią Komisija pateikė dėl Prancūzijos valdžios institucijų nutarimo, apie kurį jos pranešė pagal Direktyvą 98/37¹¹¹ ir kuriuo buvo uždrausta naudoti tam tikras mašinas, vykdymą.

Pirmosios instancijos teismo pirmininkas pripažino, kad egzistuoja *fumus boni juris*, pažymėdamas, be kita ko, jog Valstybės Tarybai panaikinus Prancūzijos nutarimą, o kompetentingoms valdžios institucijoms tais pačiais tikslais nepriėmus kitų priemonių, ieškovės pagamintos mašinos iš pirmo žvilgsnio turi būti laikomos atitinkančiomis Direktyvos 98/37 nuostatas. Dėl skubos klausimo pirmininkas nusprendė, kad vykdant ginčijamą nuomonę galėjo būti sukeltas pavojus ieškovei, kuri yra bankams daug įsiskolinusi maža bendrovė, kurios gamyba buvo nedidelė ir specializuota. Jis pabrėžė, kad reikia pripažinti skubą juo labiau todėl, kad *fumus boni juris* yra ypač rimtas. Palyginęs įvairius nagrinėjamus interesus pirmininkas nusprendė, jog atsižvelgiant į tai, kad Komisijai prireikė daugiau nei penkerių metų savo nuomonei priimti, jos vykdymo sustabdymas nekelia grėsmės darbuotojų sveikatos ir saugos apsaugai.

Minėtoje byloje *Donnici prieš Parlamentą* buvo nagrinėjamas prašymas sustabdyti Parlamento sprendimo, kuriuo Europos Parlamento nario B. Donnici mandatas buvo pripažintas negaliojančiu A. Occhetto naudai, o tai prieštarauja *Consiglio di Stato*, kuri galutinėje instancijoje patvirtino B. Donnici mandatą, sprendimui, vykdymą.

Teisėjas, taikantis laikinasias apsaugos priemones, pripažino, kad *fumus boni juris* egzistuoja, nes ieškovo argumentai dėl Parlamento kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą neturėjimo yra rimti ir jų negalima nepaisyti išsamiau neišnagrinėjus, o tai turi padaryti tik bylą iš esmės nagrinėjantis teismas. Kalbant apie skubą, teisėjo, taikančio laikinasias apsaugos priemones, nuomone, tuo atveju, jei bylą iš esmės nagrinėjantis teismas panaikintų ginčijamą aktą, būtų neįmanoma atlyginti ieškovo patirtos žalos, jeigu šio akto vykdymas nebūtų sustabdytas, nes jis negalėtų įgyvendinti savo Europos Parlamento nario mandato. Lyginant interesus reikėjo taip pat atsižvelgti į A. Occhetto suinteresuotumą ginčijamo sprendimo, kuriuo jam paliekamas mandatas, vykdymu. Šioje situacijoje, kai atitinkami ieškovo ir A. Occhetto interesai buvo lygūs, teisėjas, taikantis laikinasias apsaugos priemones, lemiama is laikė, pirma, Italijos Respublikos suinteresuotumą, kad Parlamentas laikytųsi jos teisės aktų rinkimų srityje, ir, antra, neabejotiną ir rimtą pagrindų, kuriais buvo remiamasi siekiant įrodyti *fumus boni juris*, pobūdį. Todėl teisėjas, taikantis laikinasias apsaugos priemones, patenkino prašymą sustabdyti sprendimo vykdymą.

Komisija, atsižvelgdama į mokslo žinių atitinkamoje srityje raidą, pakeitė Bendrijos teisės aktus dėl užkrečiamųjų spongiforminių encefalopatijų (GSE), 2007 m. priimdama nuostatas, sušvelninančias taikomas gyvūnų sveikatos reikalavimų priemones. Byloje *Prancūzija prieš Komisiją* ieškovė prašė sustabdyti šių nuostatų taikymą, motyvuodama tuo, kad jos pažeidžia atsargumo principą.

Teisėjas, taikantis laikinasias apsaugos priemones, nusprendė, kad *fumus boni juris* sąlyga tenkinama, nes išliko realių mokslinių abejonių dėl naujose nuostatose numatytų tyrimo

¹¹¹ 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo (OL L 207, p. 1).

metodų patikimumo. Skubos sąlyga taip pat laikoma įvykdyta, nes ginčijamomis nuostatomis buvo galima padidinti riziką GSE apkrėstus gyvulius pateikti vartoti žmonėms. Kalbėdamas apie nagrinėjamų interesų palyginimą, teisėjas, taikantis laikinąsias apsaugos priemones, priminė, kad su visuomenės sveikatos apsauga susiję reikalavimai turi būti pripažinti svarbesniais ekonominių pagrindų atžvilgiu, ir todėl nurodė sustabdyti vykdymą, kaip buvo prašoma.

Minėtoje nutartyje *Du Pont de Nemours (Prancūzija) ir kt. prieš Komisiją*, susijusioje su augalų apsaugos produktų kontrole pagal Direktyvą 91/414¹¹², Pirmosios instancijos teismo pirmininkas turėjo nuspręsti dėl penkių prašymų sustabdyti sprendimų, kuriais Komisija apribojo ar sumažino leidimą tam tikrus produktus pateikti į Bendrijos rinką, vykdymą. Jis patenkino prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, susijusį su flusilazolio naudojimo apribojimais.

Dėl *fumus boni juris* buvo nuspręsta, jog su Direktyvos 91/414 ir atsargumo principo pažeidimu susiję pagrindai iš pirmo žvilgsnio nėra visiškai nepagrįsti. Sąlyga, susijusi su skuba, taip pat buvo laikoma patenkinta. Nusprendęs, jog egzistuoja rimtas pavojus ieškovei negrįžtamai prarasti rinkos dalis, ir dėl šio praradimo, aišku, vėliau reikalaujant finansinės kompensacijos, teisėjas, taikantis laikinąsias apsaugos priemones, vis dėlto nusprendė, kad bylos aplinkybėmis žalos didumas negali būti grindžiamas vien komercinės veiklos pajamų, kurias naudojant buvo užimtos rinkos dalys, apskaitine verte ir tokios vertės praradimu visos įmonių grupės atžvilgiu, bet ją vertinant turėjo būti atsižvelgta į tai, kad ieškovės veikė rinkoje daugiau nei dvidešimt metų, kad jos keliose valstybėse narėse turėjo leidimus prekiauti flusilazoliu, skirtu naudoti daugeliu būdų ir kad flusilazolio draudimas galėjo reikšmingai pakenkti jų prekių komercinei reputacijai. Palyginęs atitinkamus skirtingus interesus ir atsižvelgęs būtent į tai, kad ieškovės tik prašė išsaugoti daugelį metų egzistuojančią padėtį, ir į ūkininkų suinteresuotumą turėti vienintelį veiksmingą produktą prieš tam tikras ligas, teisėjas, taikantis laikinąsias apsaugos priemones, patenkino prašymą sustabdyti, sprendimų vykdymą.

Atvirkščiai, nutartyse *Cheminova ir kt. prieš Komisiją*¹¹³, *FMC Chemical ir kt. prieš Komisiją*¹¹⁴ ir *Dow AgroSciences ir kt. prieš Komisiją*¹¹⁵, keturi prašymai sustabdyti sprendimų, draudžiančių prekiauti tam tikromis medžiagomis, vykdymą buvo atmesti dėl skubos nebuvimo, motyvuojant tuo, kad žala, kuri ieškovėms gali būti sukelta šiais sprendimais, nėra pakankamai didelė, nes atitinka mažiau nei 1 % jų apyvartos. Šiuo klausimu pirmininkas pridūrė, kad iš tikrųjų ši procentinė dalis yra net dar mažesnė, nes nereikia atsižvelgti į žalą, kuria rėmėsi laikinųjų apsaugos priemonių taikymo procedūros šalys, kurių, beje, pagrindinis ieškinys dėl panaikinimo nėra akivaizdžiai priimtinas, nes tai yra produktu prekiaujančios įmonės, kurios nėra konkrečiai susijusios su ginčijamu sprendimu.

¹¹² 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, p. 1).

¹¹³ 2007 m. gruodžio 4 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis, [T-326/07 R](#).

¹¹⁴ 2007 m. gruodžio 11 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis, [T-349/07 R](#) ir [T-350/07 R](#).

¹¹⁵ 2007 m. gruodžio 17 d. Pirmosios instancijos teismo pirmininko nutartis, [T-367/07 R](#).

